

Friedrich Dürrenmatt

A CSENDESTÁRS

Kertész Imre fordítása

SZEREPLŐK:

DOC JIM JACK

BOSS ANN SAM

COP BILL JOE AL

HELYSZÍN: Elhagyatott, vén raktárépület öt emelet mélységben fekvő pincéje. Betonpillérek. Betontető. Balra hűtőkamrát építettek be a dohos raktárterembe, a helyiség többi részével láthatóan nem sokat törődnek. A hűtőkamra ajtaja gombnyomásra, automatikusan s a rivaldával párhuzamosan nyílik, belsejébe azután mégis csak részben nyílik bepillantás, a ragyogóan kivilágított, fehér csempékkel borított belső térben csupán egy hosszú, piros gumicsővel felszerelt vízcsapot látni, semmi mást. A raktárterem jobb oldalán liftakna - lehet zárt vagy rácsoszott (úgyhogy látjuk benne a felvonó emelkedését vagy süllyedését): ennek eldöntését nyitva hagyjuk, amennyiben a felvonó láthatatlanul közlekedik, érkezését vagy emelkedését tanácsos függőleges sorokban elhelyezett világító korongokkal jelezni, továbbá a liftajtót nem jobbról balra, hanem fölülről lefelé zárni. Az egyik betonpillér meg a liftakna közt lakószobának berendezett, a nézőtér felé forduló oldalán nyitott fülke. E lakófülke háttéréül primitív deszkafal szolgál. A deszkafal s a liftakna közt folyosó vezet hátrafelé. A lakófülkében a nézőtérhez képest ferdén álló heverő, egy primitív farúd pedig a heverő fölé feszített ponyvának szolgál támasztékkul: korántsem fölöslegesen, mert odafentről állandóan víz csöpörög valahonnan. E lakófülkében lámpa ég, melynek melegebb, vörhenyes fénye elüt az egész helyiséget megvilágító három neoncső brutális világától, ámbár a három cső közül többnyire csak az egyik működik. A heverő fölötti lámpa a ponyván keresztül áthúzott vezetéken függ, úgyhogy ez a primitív lámpás a lakófülkében egyenesen meghitten pislákol. A heverőtől jobbra kisebb láda, a liftakna falánál másik láda, melyen whiskysüvegek állnak, a betonpillér előtt szék, a betonpilléren kis mosdó, vízcsappal. Zubbonyát e föld alatti terem lakója az odakint balra álló betonpillérre akasztja, munkaöltözéke pedig, a fehér bőrkötény meg a lilásrózsaszín gumikesztyűk a hűtőkamra jobb belső falán lógnak. A háttérben, a betonpillérek közt kisebb-nagyobb ládák, a darab folyamán ezek a halmok további ládákkal gyarapodnak. Az előszínpadon is látni néhány ládát, egyet talán balra, egy másikat pedig jobbra a portáltól, egy harmadikat meg a hűtőkamra jobb oldala mellett, e mögött a láda mögött egy második szék.

IDŐ: A jelen

ELSŐ RÉSZ

Doc lassan feláll.

DOC

Úgy szoktak csak hívni: Doc. Beszélek. Beszélek, hogy valaki hallja a hangomat. Olyan ügybe keveredtem, amely nem enged szóhoz jutnom, kétségbeejtő és hallgatólag ügybe, hallgatólag, mert titoktartás és elhallgatás közepette zajlik, úgyhogy a résztvevők hallgatnak, akkor is hallgatnak, ha éppen beszélgetnek. Biológus vagyok. Az életet akartam kutatni, vizsgálni szerkezetét, fürkészni titkait. Cambridge-ben tanultam, meg a Columbia egyetemen. Városunk egyetemén tanítottam. Sikerült előállítanom egy mesterséges vírust. Aztán átmentem a magániparhoz. Az ajánlat királyi volt, a lépésem tévedés. Megbízta a hírnevemben meg a jövődelmemben. Hozzászoktam, hogy erőmön felül költskezzem. Nagy lábon éltem, ékszerekkel aggattam tele egy asszonyt, a feleségemet, kényeztettem egy fiút, a fiamat. Hittem a szabad tudomány meséjében. Azt hittem, kutathatok majd örökké, nyugalomban, kényelemben. Azt képzeltem, hogy enyéme a műszerek, az elektronmikroszkópok, a számítógépek. Nem voltak az enyéme. A tiszta tudomány nagyon is költséges lett a magánipar számára. Amint a gazdasági válság beütött, nagy ívben repültem állásomból. Mint egyébként annyi más tudós még, fizikusok, matematikusok, kibernetikusok. Az egyetemi tanszékeket már elfoglalták a tanítványaim, a rákkutatás meg a biológiai hadviselés intézetei mind túlszűfoltva. Nem győztem a hitelekkel, az asszony, a fiammal, az ékszerekkel meg a szeretőjével lelépett. Nevet változtattam, és lebuktam a mélybe. Belemerültem városunk üledékébe, társadalmunk értelmiségi proletáriátusába, az emberiség kihasználatlan szellemi raktárkészletébe. A tudományon kívül kellett megélhetést keresnem.

Széket kap fel, leül elől a rivaldán, a középtől balra.

DOC

Taxisofőr lettem, ez a mesterség hozott össze Boss-szal.

Boss, kalapban, szőrmekabátban, kezében egy székkal balról belép.

DOC

Véletlen volt. Taxi kellett neki. Az enyém. Két éve. Egy vörös, téli alkonyaton.

Boss Doc mellé ül.

DOC

A Cadillacének felhasogatták a gumijait, Rolls Royce-át golyók lyukasztották keresztül, Buickjét a konkurencia figyelte.

BOSS

Valóságos katasztrófa.

DOC

Már a harmadik krematóriumhoz fuvarozom magát.

BOSS

És ha az egész várost tűvé kell tennem érte, akkor is keresek egy negyediket.

DOC

Direktor egy temetkezési intézetnél?

BOSS

(felnevet) Az év legjobb vicce.

Doc vezet.

BOSS

Tudja, miért ülök maga mellett?

DOC

Mert így szokta.

BOSS

Én hátul szoktam ülni. *(Balra tekintget.)* A Vízfejű Abraham.

DOC

Nem ismerek ilyen egyént.

BOSS

Ha fölismert volna, maga most egy hulla mellett ülne.

Doc vezet.

BOSS

Boss vagyok.

DOC

Boss. Főnök. Abból rengeteg van.

BOSS

Én a Boss vagyok.

Doc vezet.

BOSS

Ne hajtson ilyen gyorsan.

DOC

Még ötvennel sem megyek.

BOSS

Nem vagyok teljesen egészséges.

DOC

Nem csodálom.

BOSS

Kinyírhatnám magát.

DOC

Rálépek a gázra.

BOSS

Lassabban, hogy vinné el az ördög.

DOC

Ha egyszer ki akar nyírni.

BOSS

Csak úgy mondtam.

DOC

Ja úgy.

Doc vezet.

BOSS

Az a foglalkozásom, hogy pasikat kinyírok.

DOC

Értem.

BOSS

Ha megfizetik.

DOC

Teljesen világos.

BOSS

A szakma első embere vagyok.

DOC

És a Vízfejű Abraham?

BOSS

A konkurencia.

DOC

Hát akkor mégsem egészen az első.

BOSS

Holnap már nem látja meg a napvilágot.

DOC

Piros.

BOSS

Csak puhán fékezzen.

Doc megáll.

DOC

Ha a Vízfejű Abraham most ezen az utcasarkon állna, akkor holnap már maga nem látná meg a napvilágot.

BOSS

Foglalkozási ártalom. (*Jobbra tekintget.*) Jeff, a Bosszuló Farkas.

DOC

Abban a simléderes sapkában?

BOSS

Abban.

DOC

Éppen összerogy.

BOSS

Sam intézte el.

DOC

A maga embere?

BOSS

Az én emberem.

DOC

Zöld.

Doc vezet.

BOSS

Abba a mellékutcába.

DOC

Igen.

BOSS

Álljon meg.

DOC

Kérem.

Boss balra indul.

BOSS

Itt lennie kell egy krematóriumnak.

DOC

Két hónapja lebontották.

BOSS

Oda az utolsó esélyem.

DOC

Ne csüggedjen.

Boss visszaül, bevesz egy tablettát.

BOSS

Nitroglicerín. Lötyög a pumpám. *(Kiköpi a szétrágott tablettát.)* Gyerünk tovább.

DOC

Hová?

BOSS

A Tommey's bárba.

Doc vezet.

BOSS

Maga nem ismeri az én problémámat.

DOC

Milyen problémája van?

BOSS

Egy higiéniai problémám.

DOC

Éspedig?

BOSS

Eleinte egyszerűen ott hagytuk a hullákat, ahol kifeküdtek.

DOC

Az ilyesmi azután bosszantja a rendőrséget.

BOSS

Környezetszennyezés.

DOC

Kiadhatnának valami temetkezési magánvállalatnak.

BOSS

Drágák. Nem tudjuk megfizetni őket. Itt balra.

Doc vezet.

DOC

Ma már nem rentábilis a gyilkosság.

BOSS

És taxizni rentábilis?

DOC

Az se.

BOSS

Pocsék idők.

Doc megáll.

DOC

A Tommey's bár.

BOSS

Az üzleti gondok engem érzékiségre gerjesztenek.

DOC

Egy krematórium nem oldja meg a maga gondját.

BOSS

Miért nem?

DOC

Mert ha eléget egy hullát, az egész kerület füstbe borul.

BOSS

Akkor az én üzletem csődbe jutott.

DOC

Egyetlen ember húzhatja ki a csőből.

BOSS

Kicsoda?

DOC

Én.

BOSS

Akkor ne sajnálja tőlem a bölcsességét.

Doc sugdos valamit Bossnak. Nevetnek. Boss jobbra el.

DOC

Nem sajnáltam tőle, és azóta nem taxizom.

Kivilágosodik az egész színpad.

DOC

Mindössze technikára váltottam át a szerves kémia bizonyos alaptényeit, ennyi az egész. Laboratóriumom a folyónál található, egy vén raktárpület öt emelet mélységben fekvő pincéjében, és ennek a laboratóriumnak még a létezésről is csak nagyon kevesen tudnak. Kizárólag egy áruszállító liften lehet megközelíteni. Nekrodializátor lettem, nekrodialízissel foglalkozom, találmányom pedig, amit itt installáltam, egy nekrodialitikus berendezés.

Kinyitja a hűtőkamra ajtaját.

DOC

Július van, délután ötre jár. Egész nap dolgozom. Valaki fölfigyelt a tevékenységünkre. Hívatlan látogató jelentette be magát. Nem szeretem a hívatlan látogatókat.

Boss, nyári öltönyben, kilép a liftből.

BOSS

Ha pontosan érkezik, eláshatjuk magunkat.

Doc kijön a hűtőkamrából, üres ládát hoz. A lift fölfelé halad.

DOC

Nem érkezik pontosan. *(Hátrarakja az üres ládát.)*

BOSS

Én nem izgatok fel magamat.

DOC

Én se.

BOSS

(észreveszi, hogy tárva a hűtőkamra) Állítsa le végre.

DOC

Ki kell üríteniünk a hűtőkamrát.

BOSS

Hány van még benne?

DOC

Öt.

BOSS

Állítsa nagyobb teljesítményre.

DOC

A legnagyobbra van állítva.

Boss fel-alá rohangál.

DOC

Most mégiscsak ideges.

BOSS

Az én idegeim vasból vannak. *(Docot nézi.)*

DOC

Ismeri a pasit?

BOSS

Nem.

DOC

És ő magát?

BOSS

Nem.

DOC

Különös.

Zubogás.

BOSS

Végre.

DOC

Még négy. *(A hűtőkamrába megy.)*

BOSS

Hogy szúrta ki pont magát?

DOC

(a hűtőkamrából) Behivatott az irodájába.

BOSS

Csak azért, hogy közölje magával, hogy velem akar beszélni?

DOC

Kizárólag.

BOSS

És méghezza itt?

DOC

Itt.

BOSS

A fene egye meg. *(Cigarettaát dug a szájába.)* Sehogy se tetszik ez nekem. *(Rágyújt.)*

DOC

(egy üres ládával jön) Nekem se.

BOSS

Hivatalosan a maga fölöttese Mac.

DOC

Tudom.

BOSS

Miért nem Macet nevezte meg?

DOC

Megneveztem Macet.

BOSS

És?

DOC

Mac fölöttesével óhajtott beszélni.

BOSS

A fene egye meg. *(Töpreng.)* És azt mondja, hogy kifejezetten ártalmatlan.

DOC

Teljesen.

BOSS

Nem hiszek én az ártalmatlan figurákban.

DOC

Feketén lát. Zubogás.

DOC

Már csak három.

BOSS

Siessen.

Doc bemegy a hűtőkamrába.

BOSS

Semmit sem tud felróni nekem.

DOC

(a hűtőkamrából) Vízfejű Abrahamot és Jeffet, a Bosszúálló Farkast rég eltemettük.

BOSS

Semmit sem tud rám bizonyítani.

DOC

Maga gyanú fölött áll.

BOSS

És ott voltam Isigaki ostrománál. *(Elnyúl a heverőn.)* Nők?

DOC

(egy üres ládával jön.) Hát, hébe-hóba.

BOSS

Itt?

DOC

Miért ne? *(Hátrarakja az üres ládát.)*

BOSS

Na ja. *(Lehúzza a bal cipőjét. Feláll.)* Mindig más?

DOC

Mindig egy.

BOSS

Férjnél van?

DOC

Nem hinném.

BOSS

Szerelmes belé?

DOC

Nem tudom.

BOSS

A sok üzleti gond. Löttyögő pumpa. Szédülések. Dagadó bokák. Egy jó tanács, Doc: el a kezekkel a nőktől. Két éve élek egy kislánnyal.

DOC

Ezt minden áldott nap elvinnyogja nekem.

BOSS

Marha drága lakást tartok neki.

DOC

Ezt is naponta megbánja.

BOSS

Még megöl a féltékenység.

DOC

Azelőtt a riválisait ölte meg a féltékenysége.

BOSS

Azt se tudom, ki lehet, akivel megcsal.

DOC

Figyeltesse.

BOSS

Ahhoz én túl büszke vagyok.

DOC

Azelőtt nem volt ilyen büszke.

BOSS

Azelőtt fiatalabb voltam.

DOC

Menjen el egy pszichiáterhez.

BOSS

Már elmentem. Defektuózus anyakötődés. Ha ez a pasi nekem most toppan be, hát tényleg elvesztem a fejem.

DOC

Nem pontos.

BOSS

Hála Istennek.

Zubogás.

BOSS

Az átkozott vénülés.

DOC

Már csak kettő.

BOSS

Gyerünk! Nyomás!

DOC

Egész egyszerűen vesztegesse meg.

BOSS

Csak ne lenne ez a rohadtul rossz előérzetem.

A lift lefelé száll.

BOSS

Jön!

DOC

Hát ez pech.

BOSS

Pontos.

DOC

Kínosan pontos. *(A hűtőkamrába megy.)*

BOSS

Mit csináljak, az Isten szerelmére?

A liftből kilép Cop.

DOC

(a hűtőkamrából) Az irodájában tényleg ártalmatlan benyomást keltett.

BOSS

Most nem az irodájában vagyunk.

A lift ismét fölfelé halad.

COP

Boss?

BOSS

Cop?

BOSS

Cop.

Boss felkínálja neki a széket. Cop nem ül le.

BOSS

(tűnődve) Nem találkoztunk mi már valahol?

COP

Maga találkozott énvelem.

BOSS

Mikor?

COP

Én pontosan emlékszem.

BOSS

Nem ugrik be.

COP

Majd beugrik.

Doc egy üres ládával jön.

BOSS

Őt ismeri, ugye. *(Fejével Doc felé bök, aki hátramegy.)* Ártatlan vagyok.

COP

Mindnyájan ártatlanok vagyunk.

Doc jön, whiskyt meg két poharat hoz, Boss leül.

BOSS

Közönséges átlagpolgár vagyok.

COP

Mindnyájan közönséges átlagpolgárok vagyunk.

BOSS

Ott voltam Isigaki ostrománál.

COP

Mindnyájan hűsők vagyunk. *(Doc felé fordul.)* Maga nem iszik, Doc?

DOC

Nem.

COP

Egészségére, Boss. *(Iszik.)*

BOSS

Egészségére, Cop. *(Nem iszik.)*

COP

Ocsmány. *(Kiönti a pohár tartalmát.)*

BOSS

(vigyorog) Doc maga kotyvasztja a whiskyjét.

COP

Felszolgálhatna valami rendesebbet is.

BOSS

Ez például eszébe sem jut.

Doc leül a heverőre, képregényújságot olvas.

COP

Később talán az eszébe jut majd. *(A háttérben vizsgálódik.)* Praktikus, itt a föld alatt.

BOSS

Csak üres ládák.

COP

Mit olvasgat itt, Doc?

DOC

Képregényújságot.

BOSS

Doc nem kedveli a rendőrséget.

COP

Nem hivatalosan jöttem.

BOSS

Akkor nem lenne itt.

COP

(Boss-szal szemben leül) A boltjáról van szó.

BOSS

Nekem nincs boltom. Magánember vagyok.

COP

Tárgyaltam Mackel.

BOSS

Mac a vagyonom kezelője.

COP

A milliós vagyonáé.

BOSS

Dúsgazdag ősök.

COP

Kimutathatatlan.

BOSS

Részt vettek az államalapításban.

COP

Óriási villa.

BOSS

Nem vagyok híve a hamis szerénységnek.

COP

Erős őrizet.

BOSS

Értékes gyűjtemény, németalföldi klasszikusok.

COP

Ahhoz nem kell tizenöt ember.

BOSS

Nyolc.

COP

Tizenöt.

BOSS

Maga még nálam is többet tud az én ügyeimről.

COP

Csupa válogatott gorilla.

BOSS

A legközönségesebb testőrök.

COP

Van köztük egy beépített emberem.

BOSS

(meghökken) Melyik az?

COP

Nem tartozik a tárgyhoz.

BOSS

(vizsgálódóan Docra néz) Olyan vagyok hozzájuk, mint apa a gyermekeihez, aztán mindig kiderül, hogy az egyik áruló.

COP

Gonosz idők.

BOSS

(megtörli izzadt homlokát) Micsoda hőség van idelent!

COP

(vigyorog) Nekem egy cseppet sincs melegem.

BOSS

(elgondolkodva nézi) Hozzáférközött az ügyeimhez?

COP

Taktikából.

BOSS

(fontolgatón) Mit tud?

COP

Mindent.

BOSS

(feláll) Hogyan jött rá?

COP

Mac elmondta, hogy maga fölvelt egy vegyészt.

BOSS

(Docot fürkészve) Mac túl sokat fecseg.

COP

De talán egy zseni.

BOSS

(továbbra is Doc előtt állva) Még a tisztességes nevét sem tudom.

COP

Azt majd én kiderítem.

BOSS

(Cophoz fordulva) Föl kellett őt vennem.

COP

Ugyan már.

BOSS

A gazdasági válság áldozata.

COP

Na és?

BOSS

Taxisofőrködni kellett.

COP

Maga nem szokott jótékonykodni.

BOSS

Ne sértegessen.

COP

Ne nevetessen.

Zubogás.

COP

Valakiből oldat lett.

BOSS

(mozdulatlanul Docra meredve) Ez mindennel tisztában van.

COP

Doc, maga egy zseni. Ki zubogott a lefolyóban?

BOSS

Egy garázstulajdonos.

COP

Mennyi?

BOSS

Mi mennyi?

COP

A garázstulajdonos.

BOSS

Ötezer.

COP

Hány hulla van még a hűtőkamrában?

BOSS

Egy.

COP

Doc.

DOC

Cop?

COP

Mutassa meg nekem a hűtőt.

Doc a hűtőkamrába vezeti Copot. Boss a heverőre ül, lehúzza jobb cipőjét.

COP

(a hűtőkamrából) A Miller lány.

BOSS

Legyen szíves, kíméljen meg a részletektől.

COP

Azt hittem, a folyóban fekszik.

BOSS

A hűtőkamrában fekszik.

COP

Megfojtották.

BOSS

Én ilyenkor sosem nézek oda.

COP

Doc, bomlassza fel a lányt. *(Kilép a hűtőkamrából.)* Ki bízta meg a munkával?

BOSS

A bátyja.

COP

Mennyit fizetett?

BOSS

Kilencezret.

COP

Mac szabja meg az árakat?

BOSS

Mit akar ezzel?

COP

A Miller fiú tizenötezret is fizetett volna.

BOSS

Annyit ő sosem tudna felhajtani.

COP

Aki hárommilliót örököl a húga halála után, az felhajtja.

BOSS

Maga nagyzási hóbertban szenved.

COP

Én realista vagyok. A tárgyra. *(Ismét leül.)*

BOSS

Körülzárták a raktárépületet?

COP

Megmondtam, hogy nem hivatalosan jöttem.

BOSS

Maga rendőr.

COP

Épp ezért kell megbíznia bennem.

BOSS

Épp ezért nem bízom magában.

Doc jön a hűtőkamrából, üres ládát hoz, a ládát hátraviszi, leül Boss székére.

COP

Először bordélyokat és játékbarlangokat üzemeltetett, azután a kezébe kaparintotta a kábító-szerpiacot.

BOSS

Én már fiatalon kiokosodtam abból, hogy egyszer megütöttem a bokámat.

COP

Végül pedig ezelőtt négy évvel megalapította a Vállalatot.

BOSS

A világ legszolidabb cége.

COP

Mindazonáltal tömegszám húzták ki a folyóból a hullákat.

BOSS

A gusztustalan részletezésével elundorít a szivaromtól. *(A földre dobja és eltapossa a szivarját.)*

COP

Érzékeny ember.

BOSS

Vigyáznom kell a pumpámra.

COP

Városunk a gyilkossági statisztikák élére került. Aztán felfogadta Docot. Két éve. És mára helyreállt városunk jó híre. A gyilkossági statisztikán az utolsó helyen szerepelünk. Mert Doc feltalálta a hullák folyékony oldattá változtatásának módszerét, és ezzel lehetővé vált a tökéletes gyilkolás.

BOSS

(bizalmatlan pillantást vet Copra) Mit akar?

COP

Ötven százalékot.

BOSS

(magánkívül) Magának elment az esze. *(Fel-alá rohangál.)*

COP

A legkevésbé sem.

BOSS

A Vállalat az életművem.

COP

Várostartörténetünk során maga szervezte meg a legnagyobb bűnbandát.

BOSS

Várostartörténetünk során maga szervezi meg a legnagyobb korrupciót.

COP

Kéz kezét mocskol.

BOSS

(kétségbeesetten) Tönkre akar tenni.

COP

Ha tönkre akarnám tenni, akkor likvidálnám.

BOSS

Óriási rezsiket fizetek.

COP

A banda mindössze tíz százaléka kerül.

BOSS

Maga vért akar csapolni belőlem.

COP

Hitványul fizet.

BOSS

Hitvány munkáért hitványul.

COP

Üzletileg maga egy kontár.

BOSS

(kimerülten megáll) Tizenöt százalék meg Macnek.

COP

Aki üzletileg még magánál is nagyobb kontár. Olyan virágzásnak indulhatna a vállalata, amelyet még nem látott. *(Dochoz fordul.)* Maga mennyit kap, Doc?

DOC

Havi ötszázat.

COP

Kevés.

BOSS

Taxisoförként kevesebbet keresett.

COP

Az a szándékom, hogy Docot a részvényesünkké tegyük.

BOSS

Részesítsük őt egy ezrelékben.

COP

Én kapok ötvenet, maga megtart harmincat, húsz százalék pedig Docé.

Docból kitör a nevetés, ránéz Bossra, újra kitör belőle a nevetés, a heverőre veti magát.

BOSS

A józan emberi értelmére apellálok.

COP

Én értékelem a szellemi munkát.

BOSS

Na de húsz százalékra?

COP

Doc nélkül nincs felvirágzás.

Doc whiskyt hoz.

BOSS

Maga kommunista.

COP

A nagyfőnökök ideje lejárt, Boss.

BOSS

Ha a maradék harminc százalékból még a bandát és Macet is kifizetem, akkor benne ülök a legnagyobb slamasztikában.

Doc tölt Copnak.

COP

Még mindig jobb, mint ha a villamosszékből ülne.

Doc nevet.

BOSS

Nem rokonszenvesek a viccei. A modern eszméivel pedig romba dönti az életművet.

COP

Macet hajlandó vagyok átvállalni.

BOSS

Egy szelet vajás kenyérrel engem nem lehet kielégíteni.

COP

(iszik) Látja, Doc, van magának rendesebb whiskyje is.

A lift lefelé száll.

BOSS

A lift.

COP

Az. A lift.

BOSS

Én senkit sem várok.

COP

Meglepetés.

BOSS

Tehát mégiscsak a rendőrség.

A felvonó ajtaja kinyílik, Jim, nyári öltönyben, kétkerekű targoncán begördít egy nagy ládát.

BOSS

Nézd csak, Jim.

COP

A legjobb emberem.

BOSS

Azt hittem, Jim az én legjobb emberem.

COP

Jim most már a mi legjobb emberünk.

JIM

A láda, Cop.

COP

A hűtőkamrába, Jim.

JIM

Értem, Cop. *(A hűtőkamrába gördíti a ládát.)*

BOSS

Ki van a ládában?

COP

Mac.

BOSS

De hiszen azt mondta, hogy tárgyal vele.

COP

Ez lett az eredmény.

BOSS

(felháborodottan) Mac a legjobb barátom volt.

COP

Képtelen volt fölmérni a klienseink fizetőképességét.

BOSS

És ki teszi ezt ezentúl?

COP

Doc.

BOSS

Egy taxisofőr.

COP

Háromunk közül ő az entellektüel.

BOSS

Mac is entellektüel volt.

COP

Egy mihaszna entellektüel.

BOSS

Megvoltak az emberei.

COP

Nekem is megvoltak az embereim.

BOSS

Nem olyan könnyű megteremteni a kapcsolatot a kuncsafttal.

COP

Mac túl könnyen teremtetten meg.

Jim jön a hűtőkamrából az üres ládával.

COP

Jim, várj, én is megyek.

Jim belép a liftbe.

COP

Doc, elsőrangú volt a whisky. *(Kiissza a maradékot.)* A következő tizenöt páciens listája. *(A listát a heverőre fekteti, belép a liftbe.)* Mostantól a Vállalat exkluzívabb lesz és drágább.

A lift fölfelé száll.

BOSS

Pont ez a hatalmi harc hiányzott még nekem. *(Nyögdécsel.)* Adja ide a cipőimet.

Doc felveszi a listát, a heverőre veti magát, tanulmányozza a papírt. Boss maga keresi meg a cipőit, felhúzza őket, lehívja a liftet.

BOSS

Nemhiába volt az a rohadtul rossz előérzetem.

DOC

Résztvényes lettem a vállalatában.

BOSS

De az a kopó is az lett.

DOC

(vigyorog) Tisztességes emberek markába került.

BOSS

És ezért voltam ott Isigaki ostrománál.

DOC

Új idők szele fúj.

BOSS

Pokoli itt a hőség.

Zubogás.

DOC

Gondoljon a pumpájára.

BOSS

(bólint, tűnődve nézi Docot, belép a liftbe) Bárcsak tudnám, hol találkoztam én már ezzel a hapsival.

Sötét. A hűtőkamrából belép Ann, egyedül ő kap megvilágítást. Elegáns estélyi ruhát visel, bundáját a földön húzza maga után.

ANN

Nevem Ann, és Boss szeretője vagyok. Régebben fotómodell voltam, nem valami híres. Legnagyobb sikeremet egy kerti hinta hirdetésén arattam. A Harper's Bazaarban jelent meg. Kék fürdőruhában hintázom a zöld angol gyepe fölött. Akkoriban Bossnak más szeretője volt, a barátnőm, Kitty. Gyönyörű lakást tartott fenn a város egyik legragyogóbb pontján. Egyszer meghívott, azt mondta, Boss nem lesz ott. Amikor aztán megérkeztem, Boss volt ott, Kitty meg sehol. Mindjárt olyan rossz érzés fogott el, amikor Boss megmondta, mit akar; az ember ne adja össze magát olyan alakokkal, mint Boss, de hát azóta vele élek. Tejbe-vajba füröszt. Méregdrága sportkocsit tartok. Elhalmoz ékszerekkel, vett nekem egy bundát, a múltkor pedig megajándékozott egy kisméretű Rembrandttal, csak senkinek sem szabad megmutatnom. Átvettem Kitty lakását. El tudom képzelni, mi történhetett vele. Boss kezében hatalom van. Mindenki fél tőle; de fogalmam sincs, hogy mivel foglalkozik. Jobb is, hogy nem tudom. Gondolom, családja is lehet. Említette egyszer, hogy nagy villában lakik, a város még ragyogóbb pontján. Néha átrepül a Nyugati Partra. Amikor egyszer megint a Nyugati Partra repült, lementem a Tommey's bárba.

Kijön a rivaldához.

ANN

Boss tulajdonképpen megtiltotta, hogy a Tommey's bárba járjak, azt akarta, hogy kizárólag drága éttermekben mutakozzam, de hát azért én néha mégis benéztem a Tommey's-ba, mert nem akartam teljesen feladni az önállóságomat, meg izgatott a veszély tudata is, és így esett, hogy találkoztam Dockal. Épp ez a bunda volt rajtam akkor. *(Felveszi a bundát.)* Doc azt mondta, hogy a folyóparton lakik, én mégis nagyon féltem, amikor beléptünk a raktárépületbe, és szálltunk lefelé a liften, és nagyon félve néztem körül, amikor először léptem ebbe a terembe.

A terem kivilágosodik. Doc a heverőn fekszik.

DOC

Mi baj?

ANN

Ilyen mélyen a föld alatt.

DOC

Öt emelettel.

ANN

Te itt laksz?

DOC

Itt.

ANN

Éjjel-nappal?

DOC

Szakadatlanul.

ANN

De hát ez nem egy lakás!

DOC

Nekem az.

ANN

Barátságtalan.

DOC

Nem igénylem a barátságos környezetet. *(Képregényújtságot olvas.)*

ANN

Valahol csöpög a víz.

DOC

Félsz?

ANN

Egy kicsit.

DOC

Te szólítottál le.

ANN

A Tommey's bárban.

DOC

És a saját akaratodból jöttél el velem.

ANN

Tudom.

DOC

Azt mondtad, mindegy, bárhová eljössz.

ANN

Jó, itt vagyok.

DOC

Mert le akarsz feküdni velem.

ANN

Igen, én ajánlkoztam.

DOC

Tessék, itt a heverő.

ANN

Látom.

DOC

Vetkőzz le.

ANN

Majd.

DOC

Whisky?

ANN

Jöhet.

Doc whiskyt tölt neki.

DOC

Ha föl akarsz menni, tessék.

ANN

Maradok. Te tudós vagy?

DOC

Olyasmi.

ANN

És ez itt a laboratóriumod?

DOC

Olyasmi. *(Felnevet.)*

ANN

Valamit megint nem jól mondtam.

DOC

Nem számít.

ANN

Püff! *(Megnyomja a hűtőkamra gombját, kinyílik az ajtó.)*

DOC

Ipari gyémántot állítok elő.

ANN

Ezért kell ilyen mélyen a föld alá bújnod? *(Belép a hűtőkamrába.)*

DOC

Radioaktív sugárzás.

ANN

Veszélyes? *(Rémülten kilép a hűtőkamrából.)*

DOC

Kizárólag, ha működésben van.

Ann megnyomja a gombot, az ajtó ismét bezárul.

DOC

Az én találmányom.

ANN

Rögtön tudtam, hogy entellektüel vagy.

DOC

Az voltam.

ANN

És itt lent mi van?

DOC

A lefolyórendszer.

ANN

Levetközzem?

DOC

Majd.

ANN

Félsz?

DOC

Nem.

ANN

Szabad itt rágyújtani?

DOC

Neked ezt nem kell kérdezned.

ANN

De esetleg minden a levegőbe repül.

DOC

Esetleg.

ANN

Akkor inkább nem gyújtok rá. *(Nevet, Docra pillant.)* Még sosem láttalak a Tommey's bárban.

DOC

Mert most voltam először. Ann Te tényleg állandóan idelent élsz?

DOC

Több mint egy éve most először jártam odafönt. Még egy whiskyt?

ANN

Még egy whiskyt. *(Nyújtja a poharát.)*

DOC

Jéggel?

ANN

Hát ha van jég idelent.

DOC

Jég, az mindig van idelent. *(Ann poharával a hűtőkamrába megy, onnan beszél.)* Nem akár-milyen járgányt hajtasz.

ANN

Ajándék.

DOC

A bundád sem olcsó.

ANN

Az is ajándék.

DOC

Miért pont engem szólítottál le?

ANN

Véletlenségből.

DOC

Lefeküdnél mással is?

ANN

Le.

DOC

(jön a whiskyvel) Luxuskurva vagy, vagy csak úgy, kalandból?

ANN

Nem számít.

DOC

Még most is le akarsz feküdni velem?

ANN

Változatlanul.

DOC

Nem fizetek.

ANN

Nem számít.

DOC

Különös lány. *(Leül a heverőre.)* De rég nem volt már dolgom nővel.

ANN

Nagy művészet, ebben a pincelyukban.

DOC

Laktam már jobb helyen is.

ANN

Leégtél?

DOC

Annak rendje-módja szerint.

ANN

A gazdasági válság miatt rengetegen az utcára kerültek.

DOC

Mindnyájan láttunk már jobb napokat. *(Iszik.)*

ANN

Ann a nevem.

DOC

Engem meg úgy szoktak csak hívni: Doc. *(Iszik. Tűnődve nézi a lányt.)* Miért akarsz te lefeküdni velem?

ANN

Mi közöd hozzá? *(Iszik.)*

DOC

Akkor vetközz le.

Ann Doc kezébe nyomja a poharát.

ANN

Levetkőzöm.

Csak Ann kap megvilágítást. Doc a háttér bal oldalán eltűnik. Ann kijön a rivaldához.

ANN

Erre levetkőztem. *(Leveti a bundáját.)* Lehet, hogy a szégyen vitt rá, amiért Bossnak nem tudtam ellenállni, lehet, hogy bosszút akartam állni rajta. Csodálatos volt. Csak pár órát töltöttem Dockal akkor, azon a hideg, februári éjszakán, és többé látni sem akartam őt, de amikor Boss megint átrepült a Nyugati Partra, újra meglátogattam, és most már eljövök hozzá akkor is, amikor Boss nem repül át a Nyugati Partra.

Ledől a heverőre, később bekapcsolja a rejtett lemezjátszót. Vivaldi, Nyár, allegro non molto.

ANN

Most már július van. Most már barátságosnak érzem ezt a föld alatti, kopár termet, ezt a kis fülkét, fölötte ezzel a ponyvával, amire folyton csöpörög a víz, meg ezzel a kis eldugott lemezjátszóval, amit Doctól kaptam ajándékba. Boldog vagyok Dockal. Bízom benne, mint még egyetlen férfin sem. Ennek ellenére Bossról még sohasem beszéltem neki. Ne tudja, hogy ismerem Bosst, ne kerüljön vele kapcsolatba. Sejtelve se legyen Boss létezéséről. De hát most mégiscsak beszélnem kell vele Bossról, ha óvatosan is, és anélkül, hogy kiejteném a nevét.

Az egész terem kivilágosodik. Doc jön a hűtőkamrából, üres ládát hoz, meghökken.

DOC

Te még itt vagy?

ANN

Megint itt vagyok.

DOC

Az előbb már fölmentél.

ANN

De visszajöttem.

DOC

Már reggel van.

ANN

És?

Doc hátraviszi a ládát.

ANN

Mindig dideregsz, ha abból a kamrából jössz.

DOC

Hideg van ott.

ANN

(leállítja a lemezjátszót) Dec.

DOC

Ann?

ANN

Beléd szerettem.

Doc hallgat.

ANN

Egyik pillanatról a másikra.

DOC

Olyan valakibe, mint én vagyok, nem szeret bele az ember.

ANN

Más vagy, mint a többiek.

DOC

Olyan lettem, mint a többiek.

ANN

Szerettem volna tisztességes maradni.

DOC

Mindnyájan szeretünk volna.

ANN

Te tisztességes vagy.

DOC

Ugyan. Ha mertem volna a műszereim, elektronmikroszkóp, meg komputer nélkül gondolkodni, akkor talán tisztességes tudós maradtam volna, ennyi az egész.

ANN

Ipari gyémántot csinálni nem tisztességtelen.

DOC

Ma minden tisztességtelen. Ann Nem tudsz rólam semmit.

DOC

Nem kell tudnunk egymásról semmit.

ANN

Kitartott vagyok.

DOC

És?

ANN

Amióta téged ismerlek, nem tudok azzal a férfival élni, aki kitart.

DOC

Valami nagyfőnök?

ANN

Bizonyos körökben.

DOC

Hogy hívják?

ANN

Nem akarlak belerángatni.

DOC

Már úgyis benne vagyok.

ANN

Még nem.

DOC

Mindnyájan bele vagyunk rángatva.

ANN

Megajándékozott egy Rembrandttal.

DOC

Királyi ajándék.

ANN

Idős hölgy, gyertyafényben.

DOC

Aligha valódi.

ANN

Lehet.

DOC

Vagy ha valódi, akkor lopott.

ANN

Akkor valódi.

DOC

Félsz?

ANN

Csak amióta szeretlek.

Zubogás.

DOC

Az iparigymánt-gyártás állandó felügyeletet követel. *(Bemegy a hűtőkamrába.)* És bizalmatlan lett irántad?

ANN

Nem tudom.

DOC

Veszélyben forogsz?

ANN

Csak ha bizalmatlan lett irántam.

DOC

Nem lett volna szabad belém szeretned.

ANN

De ha egyszer beléd szerettem.

Doc kijön a hűtőkamrából, üresládát hoz.

DOC

Ann.

ANN

Doc?

DOC

Én is beléd szerettem.

Csend.

DOC

Én is egyik pillanatról a másikra.

Ann Dochoz lép. Vadul átölelik egymást. A földön hengergőznek.

ANN

Mit csináljak?

DOC

Ne élj vele.

ANN

Vele kell élnem.

Csókolóznak.

ANN

Bárhol megtalál.

DOC

Én biztonságba helyezlek.

ANN

Hol?

DOC

Az üzlettársam barátnőjénél.

ANN

Ki az üzlettársad?

DOC

Lényegtelen.

ANN

Szintén valami nagyfőnök?

DOC

Az.

ANN

A jövő héten átrepül a Nyugati Partra.

DOC

Félek, késő lesz.

ANN

De hamarabb meglépni veszélyes lenne.

DOC

Még ma meg kell lépned.

ANN

Ma feljön hozzám.

DOC

Akkor holnap.

ANN

Nem tudom, lehet-e.

DOC

Muszáj.

ANN

Holnap este?

DOC

Itt lent.

ANN

Tíz után.

DOC

Tíz után. *(Feláll.)* Semmit se hozz magaddal. Úgy gyere el, mintha felszívódtál volna a semmiben.

Ann feláll, leül a heverőre, rágyújt, a pakli cigarettát a földön hagyja.

ANN

Az utolsó. *(Cigarettázik.)* És te?

DOC

Nekem még idelent kell maradnom.

ANN

A te nagyfőnököd miatt?

DOC

Nagy üzletbe szálllok most be. *(Leül az üres ládára.)*

ANN

Az ipari gyémántjaiddal?

DOC

Azzal.

ANN

Valami szennyes üzletbe?

DOC

Csak szennyes üzletek vannak.

Ann cigarettázik.

DOC

Egy éven belül gazdag leszek.

ANN

Egy éve néha egy örökkévalóság.

DOC

Nem feltétlenül.

ANN

Hát, ha úgy lesz, ahogy mondd.

DOC

És akkor itt hagyjuk ezt a várost.

ANN

Ha szerencsénk lesz.

DOC

Lesz, én megcsinálok.

Ann cigarettázik.

DOC

Meg én, mert új esélyem nyílt.

ANN

Az ipari gyémántjaiddal.

DOC

Nem. Veled.

Ann elnyomja cigarettáját, feláll, fölveszi bundáját.

ANN

Mennem kell.

Doc hátraviszi az üres ládát.

DOC

Dolgoznom kell.

ANN

Még egyszer vissza kell mennem a nagyfőnökömhöz.

DOC

Utoljára.

Ann belép a liftbe, amely kivilágosodik. Ann sziluettként látható benne.

ANN

Doc, elmegyünk mi még egyszer életünkben a Tommey's bárba?

*A liftajtó bezárul. A lift fölfelé száll. Sötét. A hűtőkamrából Bill vánszorog ki, meztelenül, félig
plasztikanyagba bugyolálva. Egyedül Bill kap fényt.*

BILL

Nevem Bill. Huszonnégy éves vagyok. Először biológiát tanultam, aztán átmentem szociológiára. A természet tanulmányozása csak akkor viszi előbbre az embert, ha megtanul együtt élni a saját fajtájával. Tisztességtelen dolog atomokon, molekulákon, spirálfelhőkön vagy szénvegyületeken törni a fejünket, amíg korrupt államok, még korruptabb társadalmak vagy elmebeteg dogmatizmusok pusztítják a világot. Tudós vagyok, nem moralista, a felismeréseimhez vezető személyes élményeim elhanyagolhatók. Így vagy úgy, de mindenképp

anarchistává lettem volna, mert az emberiség csak parányi léptekkel halad előre. Minthogy az egyént újra meg újra rabszolgaságba dönti a társadalmi rendje, hát újra meg újra szét kell zúznia ezt a rendet. A forradalmárok, rettentő áldozatok árán, csak újra létrehozzák a világ újra-megváltoztatásának szükségességét. Semmi értelme mindig új ideológiákat kieszelni, mindig új utópiákat megvalósítani. Elég volt a fecsegésből. Csak a még nagyobb nyomorúság téríti észhez az embert, de hát örült világban csak örült módszerek léteznek. Harcolnunk minden politikai rendszer, minden társadalmi rend ellen, mert fabatkát sem érnek. Az általános korrupciót nem leküzdeni kell, hanem előmozdítani és fokozni. Egy jól elhelyezett bomba nem utópia, hanem valóság, egy kellő pillanatban tévesre állított váltó nem ideologikus cselekedet, hanem értelmes beavatkozás a történelem menetébe. Semmit sem tenni káros. Együttműködni bűnös. Terveket kovácsolni időpocsékolás. Egyedül az ámokfutás segít. Tettekre váltani ezt a felismerést: ez az én célom. Csak épp elérhetetlennek látszik. Tudományos műveltségem mellett a világon semmi gyakorlatom az erőszak terén, annyira hiányzik belőlem minden praktikum, hogy még egy szöveget is alig tudok beverni a falba; de nekem dolgozik a társadalmi helyzet meg a véletlen, és lassan elérni látom az elérhetetlent. Csak kinyújtom érte a kezemet, ez minden.

Bill visszavánszorog a hűtőkamrába. A hűtőkamrából kijövet átlépi őt Jack, nagyon idős úr, ünnepélyes, fekete öltönyt, kalapot, keret nélküli szemüveget visel, két diplomatabőröndöt hoz. Miközben Bill eltűnik, vízzubogás.

JACK

Jack vagyok. Ha Bill megjelenése irreális volt, az enyém még irreálisabb. Mert aki most itt zubog a lefolyóban: én vagyok, én, aki egyébként csak gyöngéd szerelmes regényeket, meg Erzsébet korabeli szonetteket szeretek olvasgatni. Pokoli helyre kerültem, egy fürdőkád, egy polc, azon savakkal megtöltött üvegcsék, akár valami gyógyszerertárban, a fal mentén leírhatatlan folyadékkal telt hordók, egy vörös gumicső, amelyet Önök is láthatnak, a hozzá tartozó vízcsap, mindenütt fehér csempék, fürtelem. Egyébiránt ebben a két diplomatautózási járműben hoztak be ide. *(A két bőröndöt behajítja a hűtőkamrába. Az ajtó bezárul, ismét zubogás, világosság.)* A lefolyórendszeren most éppen Bill unokaöcsém zúdul le. Voltaképp kedveltem őt, művelt, álmodozó, gyöngéd lelkű fiú volt. Az imént kifejtett eszméivel nemcsak Önöket, de engem is bámulatba ejtett, a mai ifjúság aztán igazán nem ismeri a mértéket. Megjegyzendő, már az anyja is a legelképesztőbb nimfomán volt, akivel valaha is találkoztam, átkozottul csábos egy nőszemély, fekete haj, hosszú lábak, csupa ruganyosság. Óriási. A bátyámat egyenesen megvadította. Az se érdekelt, hogy a teljes Vegyi Művekkel plusz az egész igazgatótanáccsal is megcsalja, ha jól saccolom, és még inkább keveset mondtam. Örült, hogy az a nő egy kicsit felrázza a vén csontjait, és amikor felvilágosítottam, csak vigyorgott. „Nick - vágtam arcába az igazságot -, az a nő mindenkivel lefekszik, még engem is elcsábított, a dolgozószobámban, Hermann Hesse összes művei alatt, miközben a hallban folyt az irodalmi est. Már nem is emlékszem, ki olvasott fel, E.F. Shutterton, K.L. Shutterton vagy Shutterton Shutterton, esetleg valamelyik most divatos fiatal szerző. Csak valami mormolás hatolt el hozzám, miközben az a nő meglovagolt. Hébe-hóba egy bravózás. Meztelenül, öregfiú, tök meztelenül, elképzelni sem tudom, mi történik, ha a dolgozószobámba véletlenül benyit az egyik költő. Nick, te a romlásodba rohansz.” De hiába beszéltem. A nőt feleségül vette, Billt adoptálta, és repült, repült, egyenesen a romlásába. Szó szerint. Megesküdnék rá, hogy mialatt Nick megint elszunyókált a vércukrával, az a pompás kanca épp a pilótával üzekedett, amikor a géppel nekivágódtak egy dél-norvégiai sziklafalnak, hogy csak úgy dörgött az egész hegy. Basta, végrendeletileg a Vegyi Műveket Bill örökölte, énram egy igazgatótanácsi hely maradt, no meg a kultúra - a kultúra, az mindig énram marad. Így tol ki az emberrel a végzet. *(Fehér szegfűt tűz a gomblyukába.)* Atyám fölvásárolta a legjelentősebb szépirodalmi kiadókat, és

azután rám hagyományozta őket. Míg a bátyám milliókat zsebelt be, engem kizsigerelt a modern irodalom, még az életem is úgy ér véget, mint egy abszurd színmű. Legalább felfogom és megérteném, hogy miért kell nekem felbomlanom ebben a két diplomatabőröndben. Holott, és ez itt a fura, a Bill-lel kapcsolatos ajánlatomat látszólat elfogadták. No de térjünk vissza a realitásba. Önök bizonyára nem minden megihatottság nélkül emlékeznek vissza Ann búcsújára Doctól, hiszen sejtik már, hogy ez a búcsú örökre szólt.

Fény. Doc a heverőn fekszik, feláll a hűtőkamrába megy. Ismét egyedül Jackre esik fény.

JACK

Másnap reggel, nyolc óra előtt, Doc a hűtőkamrába indul, megkezdí a napi munkát.

A lift lefelé száll.

JACK

A hűtőkamrát minden reggel ki kell takarítani, ez ugyebár érthető, így aztán Doc nem veszi észre Bill érkezését.

A liftből kilép Bill, kíváncsian körülnéz, Jacket nem veszi észre, hátramegy. A lift fölfelé indul.

JACK

Igen, ő az, Önök talán nehezebben ismerik fel a fiatalembert. Csak pár perccel előttem lépett be a raktárépületbe, még gondoltam is, hogy az a járdaszélen parkírozó Ferrari pont olyan, mint az ő Ferrarija; merthogy az volt. Ilyen lassú néha a felfogásom. Eszerint Bill kihallgatta, hogy milyen ajánlattal érkeztem én, és biztosan túlcitált - de akkor vele miért végeztek? És ha már vele végeztek, velem miért? Még mindig nem értek semmit, de már nem is firtatom. Elvégre logikai méltóság is létezik a világon. Képzeljék csak el, hogy a tévém előtt ülök, figyelem a szerzőim pódiumbeszélgetését, örvendek magamban, hogy végre-valahára földereng bennük a felismerés, hogy újra verset kell írni, verset, kérem, egyszerűen csak verset, hogy megint mesélni kell, kérem, egyszerűen csak mesélni, az egész elkötelezett és szociális szósszal leöntött literatúra, amit az utóbbi időkben előállítottak, eladhatatlan volt, teljes sorozatokat kellett bezúzni vagy leszállított áron kidobni, lektorok tömegeit, sőt néhány menedzsert is elbocsátani, boldogan föllélegzem, hogy végre, végre, megint fölbuzog a tiszta költészet forrása, azt isteni mesélőkedv, hát egyszerre csak valami mozgolódást érzek a hátam mögött, még mindig boldog lelkesültséggel meg akarok fordulni - és hirtelen Önökkel találom magam szemtől szemben. Elnézést, amiért a gondolataim folyton a jövőbe lendülnek, de Önökkel is ugyanígy esne ez, Hölgyeim és Uraim, ha halottak lennének, és állandóan a múltban - hogy pontosabb legyek, a régmúltban - találnák magukat.

Fény. Doc jön ki a hűtőkamrából, a heverőre fekszik, képregényújságot olvas, Jacket nem veszi észre. Fény csak Jackre.

JACK

Maradjunk csak ebben a régmúltban. Doc visszajön, nem is sejtí, hogy háttérből Bill figyelí.

A lift lefelé száll.

JACK

A lift lefelé száll. Velem száll lefelé. Tény és való, fogalmam sincs róla, mi történik velem, még utólag, ebben a leírhatatlan folyadékká bomlasztott halmazállapotomban is hiába töröm rajta a fejem. De hát mindek is ide magyarázat. Dramaturgiailag tekintve, én nyilván jelentéktelen mellékszereplő vagyok csak, akinek nincs áttekintése az egészlől, gondolom. No, leért velem a lift. (*A lifthez megy.*) Förtellem, de úgy érzem magam, mintha az általam kiadott irodalom kelne életre.

Teljes fény. Jack belép a liftbe, kivesz egy ernyőt meg egy aktatáskát, majd kilép a liftből. Néhány lépést előreóvakodik a helyiségben.

JACK

Jack.

DOC

Doc.

JACK

Egy ismeretlen telefonáló pontosan nyolcra rendelt ide.

DOC

Pontos.

JACK

Remélem, jó helyen járok.

DOC

Nem téved.

A liftajtó bezárul.

JACK

(körülnéz) Rémes.

DOC

Sivár?

JACK

Mint a századfordulótól mindmáig alkotó legszenzibilisebb költők kiadója, másféle helyiségekhez vagyok szokva.

DOC

Nem olvasok költőket.

JACK

Látom: képregényűjságot olvas. *(Visszamegy a lifthez)*

DOC

Bizalmatlan?

JACK

Az ilyen személyek, mint ön, nem éppen bizalomgerjesztőek.

DOC

Emberismerete, az van.

JACK

Nyilván nem szokott felállni, ha vendége érkezik.

DOC

Az attól függ.

JACK

A Vegyi Művekről van szó.

DOC

No lám, és én még azt reméltem, hogy néhány költőt akar eltéetni láb alól.

JACK

Igazgatótanácsi tag vagyok.

DOC

Ami egy szépirodalmi kiadót korántsem elégít ki.

JACK

A teljes igazgatótanács nevében beszélek.

DOC

Beszéljen.

JACK

Az igazgatótanács elnöke az egyetlen, aki erről az ügyről nem tud.

DOC

Folytassa.

JACK

A Vegyi Művek talán még az ön szemében is fogalom.

DOC

Ott dolgoztam.

JACK

Nem emlékszem magára.

DOC

Rám senki sem emlékszik.

JACK

Tízezrek dolgoznak nálunk.

DOC

Én már hét éve nem dolgozom maguknál.

JACK

(mosolyog) A gazdasági válság áldozata?

DOC

Az egyik kutatási részlegük vezetője voltam.

JACK

(örvendőn) A gazdaságilag nem nyereséges kutatási területekről kíméletlenül elbocsátottuk a tudósokat.

DOC

Kíméletlenül el lettem bocsátva.

JACK

(nevet) A végzet.

DOC

Ugyanakkor felemelték a propagandaosztály költségvetését.

JACK

(sugárzó arccal) Üzleti érdek.

DOC

Térjünk a tárgyra.

JACK

Kaptam egy írásbeli ajánlatot.

DOC

És, úgy látom, érdekli.

JACK

Bizonyos feltételekkel.

DOC

Kit akar kiküszöbölni?

JACK

A Vegyi Művek tulajdonosát. Az igazgatótanács elnökét.

DOC

Az öreg Nicket?

JACK

Az öreg Nick meghalt. A mostohafiáról beszélek.

DOC

És miért foglalkozzunk a mostohafiúval?

JACK

(goromba lesz) Magának az a dolga, hogy átvegye a megrendelést, és nem az, hogy kérdéseket tegyen föl.

DOC

(dühbe gurul) Az én dolgom, hogy lebonyolítsam az üzletet, a magáé, hogy válaszoljon.

JACK

Szemérmetlen.

DOC

(nevet) Én? Nem én vagyok a megrendelő.

JACK

Nick öccse vagyok.

DOC

Na és?

JACK

(emelkedett hangon) A Vegyi Műveket apám alapította. Nem tűrhetem, hogy olyan ember kezébe kerüljön, akinek tisztázatlan a származása.

DOC

Azért próbálja csak tisztázni.

JACK

Züllött apa, aki eltűnt valahol a szennyecsatornában, az anyja egy kurva, aki befeküdt a vén Nick ágyába, és most végrendeletileg a fiú lett a főreszvényes, az igazgatótanács elnöke és a leggazdagabb ember az országban.

DOC

A világ legszabadabb országában.

JACK

Ennek a skandalumnak véget kell vetnem.

DOC

Ne várja tőlem, hogy osztozzam a felháborodásában.

JACK

Engem nem a felháborodása érdekel, hanem a vállalata. Már-már mesés a hírnevük.

DOC

Főleg az áraink.

JACK

Mellékes.

DOC

Remélem.

JACK

Essünk át ezen a bagatell ügyön. Vár a sofőröm.

DOC

Az ajánlata?

JACK

Százezer.

DOC

Egymillió.

JACK

(felháborodva) Na de kérem, legyen egy kissé szerényebb.

DOC

A vevőhöz szabom az áraimat. *(Vigyorog.)*

JACK

A konkurencia ötvenezerrel is beéri.

DOC

A konkurencia. Ha még holnap is létezik.

JACK

Kést szegez a torkomnak?

DOC

A maga naivitása még a mi vállalatunknál is mesésebb.

JACK

Életemben először folytatok ilyen tárgyalást.

DOC

Jó Isten, akkor hogyan tárgyalhat maga a költőivel?

JACK

Össze kell hívnom az igazgatótanácsot.

DOC

Hívja csak.

Jack belép a liftbe.

JACK

Hogy aztán belemennek-e, kérdéses.

DOC

(újra képregényújságot olvasva) Belemennek. A Vegyi Művekről van szó, nem irodalomról.

Jack a liftben el. A háttérben felbukkan Bill, kék farmeröltönyt visel.

BILL

Apa.

DOC

(meghökkenően megfordul) Bill.

BILL

Képregényújság.

DOC

Ez van.

BILL

Már mindenütt kerestelek.

DOC

Eltűntem. *(Felül.)*

JACK

Hosszú évek óta.

DOC

Megy az idő.

BILL

Már azt hittem, hogy...

DOC

Nem, nem, megvagyok.

Zubogás.

BILL

Egy hulla megy le?

DOC

Most ezt csinálom.

BILL

Megnézhetem?

DOC

Nézd csak.

Bill a hűtőkamrába megy.

BILL

Tökéletes munka.

DOC

Nem vagyok kontár.

BILL

Kifizetődik ez?

DOC

Megjárja.

Bill kijön a hűtőkamrából.

BILL

Hát, nyilván.

DOC

Hogyan surrantál be ide?

BILL

Nem surrantam, engem iderendeltek! Csak mikor egy órája lejttem, nem volt itt senki.

DOC

Biztos épp a hűtőkamrát takarítottam.

BILL

Gondtalanul élsz idelent.

DOC

Megvannak a kapcsolataink. *(Szemügyre veszi Billt.)* Egyetem?

BILL

Szociológia.

DOC

Divat.

BILL

Előtte biológiára jártam.

DOC

A biológia ma már nem férfiaknak való tudomány.

BILL

White asszisztense voltam.

DOC

(felnevet) A tanítványomé. *(Hátramegy, whiskyt hoz.)*

BILL

Nagyon fájlalta, hogy átmentél az iparba.

DOC

Neki is abba kéne hagynia a biológiát.

BILL

Nagy tudós voltál. Doc Jutottam valamennyire az aminosavakkal.

BILL

Fontos felismeréseket köszönhetünk neked az életre vonatkozóan.

DOC

Az én legfontosabb felismerésem az életre vonatkozóan az, hogy gazdasági krízis idején kíméletlenül az utcára löknek. *(Iszik.)* Eléggé meglepő ez a viszontlátás.

BILL

Eléggé.

DOC

Másvalakit vártam.

BILL

Én is.

DOC

Az ország leggazdagabb emberét. *(Iszik.)* Ne álltassuk magunkat. Jól tudod, kinek dolgozom. Mulatságos volt, hogy láthattalak. Én véletlenül az apád vagyok, te véletlenül a fiam vagy, egyéb mondanivalónk egymás számára nincsen. Ég veled, Bill. A Vegyi Művek örököse küldjön valaki alkalmasabb tárgyalópartnert.

BILL

(higgadtan nézi az apját) Én vagyok a Vegyi Művek örököse.

Doc hallgat.

BILL

Az öreg Nick elvette az anyámat. Két éve.

Doc iszik.

BILL

Egyik remek ágyból a másikba hemperedett.

DOC

(felnevet) Ez aztán a karrier! *(Iszik.)* Miközben én odajutottam, hogy hullákat bomlasztok fel, az eredeti alkotóelemeikre. Hát ez is egy karrier.

BILL

(szenvtelenül) Az öreg Nick a magánrepülőgépével három hete nekiütközött egy sziklafalnak. Az anyám is a gépen volt.

DOC

Őszinte részvétem.

BILL

Az év balesete.

DOC

Már réges-rég fogalmam sincs róla, hogy mi történik odafent. Térjünk rá az üzletre. *(hátrahajítja a poharát)*

BILL

Térjünk.

DOC

Te kihallgattad az előbbi tárgyalást?

BILL

Ki.

DOC

Egymilliót kínálnak a fejedért.

BILL

Mindig is sejtettem, hogy mostohanagybátyám nem csupán szépirodalommal foglalkozik.

Doc meghökken, Billhez lép, sötét pillantással méregeti.

DOC

Kiállítás egy csekket kétmillióról és eltűnsz.

BILL

Jack meggyilkolásáért egy vasat sem adok.

DOC

Könnyelműség.

BILL

Viszont tízmilliót ajánlok...

DOC

Vicces.

BILL

...az államelnök megöléséért.

Csend.

DOC

Gyilkos tréfa.

BILL

Halálkomoly.

DOC

Bill, nekem van humorom, de figyelmeztetek, hogy a Vállalatnak nincs.

BILL

Én nem tréfálok. Ami pedig az államelnök hulláját illeti, azt természetesen nem neked kell majd felbomlasztanod, nem akarom a népet megfosztani az állami dísztemetés örömétől.

DOC

Tűnj el.

BILL

Én tartom az ajánlatomat.

DOC

Kétmillió Jack megöléséért, és kotródj innen!

BILL

Te vagy az üzletkötőjük.

DOC

Ezt az üzletet nem kötöm meg.

BILL

Megkötöd.

DOC

Ekkora marhaságba nem megyek bele.

BILL

Cop adta meg a címedet.

Doc hallgat.

BILL

Ha te nem, akkor őhózzá kell fordulnom.

Doc hallgat.

BILL

Rendkívül hálás vagyok a rendőrfőnöknek. Ő hívta fel a figyelmemet a Vállalat létezésére, és ezzel rávezetett, hogyan használjam fel értelmesen ezt a lehetőséget.

DOC

(gondolkozás után) Miért akarsz meggyilkoltatni az elnököt?

BILL

Én az anarchizmus mindeddig legradikálisabb irányvonalát képviselem.

DOC

Ez időközben már feltűnt nekem.

BILL

A represszív tendenciák...

DOC

Igen, ez manapság a gyilkosok tolvajnyelve.

BILL

Tárgyaljunk üzleti nyelven. Évente tízmillió, és a Vállalat évente megöl egy államelnököt.

DOC

Tartós jellegű megbízatás?

BILL

Csakis így lehet tartósan megbénítani az országot.

DOC

Költséges.

BILL

A levegőbe röpítem a világot, és a Vegyi Művekből származó mamutnyereséget használom fel puskapornak.

DOC

Forradalmat az ember nem vásárol, hanem csinál.

BILL

Csinálom én, a ti segítségetekkel. Nem az őskorban, hanem a fejlett technika korában élünk. Ha valakinek autóra van szüksége, nem saját kezűleg kell előállítania. Megveheti. Ha valakinek gyilkosságra van szüksége, nem kell saját kezűleg ölnie. Megrendelheti. Veszek töletek gyilkosságot.

Doc hallgat.

BILL

Részes vagy a boltban?

DOC

Húsz százalékkal.

BILL

Nahát akkor.

DOC

Nem egyedül döntök.

BILL

A Vállalat üzletet kínált nekem, én mégjobb üzletet kínálok a Vállalatnak.

DOC

Jack elfogadható ajánlatot tett.

BILL

Tízmilliót az ember nem hajít ki az ablakon.

DOC

Bill, utoljára mondom: kétmillió Jack megöléséért és ég veled. *(megnyomja a lift hívógombját)*

BILL

Az ország leggazdagabb embere vagyok. Ti rám vagytok utalva, én pedig rátok. Különben nektek ugrik a nagy üzlet, nekem meg ugrik a politikám.

DOC

Beszélek a Vállalattal.

BILL

Na látod.

DOC

Majd értesítünk.

BILL

Mikor?

DOC

Hamarosan.

BILL

Kezdesz észhez térni.

DOC

Az életedet teszed föl erre a játékra.

BILL

Mindent fölteszek erre a játékra.

DOC

Ez a te magánanarchiád tiszta örültség.

BILL

Te nem számolsz a mi társadalmunk mérhetetlen sebezhetőségével. Az én millióimmal nem kell pártot alapítani. Az én millióimmal csupán a te tudományos ismereteidet kell felhasználni.

DOC

A tudománynak semmi köze a politikához.

BILL

Talán mégis. Ha valaki egy bizonyos metánból, vízgőzből, ammóniákból és hidrogénből álló keveréket elektromos kisülésnek tesz ki, akkor aminosavat nyer belőle, az élet alapanyagát. Ez a kísérleted tett híressé. Én megismétlem ugyanezt a kísérletet a politikában. A keverék a társadalmunk - az ammónium is, a metán is különlegesen bűzös gáz -, az elektromos szikra pedig a millióm, amivel én általatok cselekszem.

DOC

Miattam teszed ezt?

BILL

A te sorsod vezetett el a meggyőződéseemhez.

DOC

Az én sorsom érdektelen.

BILL

Minden ember egy alapélményből indul ki.

DOC

Engem akarsz megbosszulni?

BILL

Tiszteld apádat és anyádat. Amikor téged a Vegyi Művektől elbocsátottak, gondolkodni kezdtem azon a társadalmi renden, amely előidézte ezt a gazdasági krízist, és amikor az anyám befeküdt az öreg Nick ágyába, azon kezdtem gondolkodni, hogyan lehet elpusztítani ezt a világot, amely téged elpusztított.

DOC

Bill.

BILL

Apa?

DOC

Én a Vállalat szolgálatába álltam. Miért? Mert tönkretett a társadalom? Mert meg akartam mutatni a világnak, hogy tönkretettek? Mert megvettem magam? Gyűlöletből? Késerségből? Nagy szavak. Talán csak pusztán nemtörődomségből, mert már semmit sem láttam rossznak, de talán csak azért, hogy valamivel jobban éljek: öt emelettel a föld alatt. Te engem nem tudsz megbosszulni, mert én már rég bosszút álltam. Önmagamon. Valahogy úgy, mint egy megcsalt férj, aki bosszúból kiheréli magát.

Bill nem rendül meg.

BILL

Akkor is megbosszullak.

DOC

(dühöngve) Hagyj engem békén a bosszúddal.

Csend.

BILL

Milyen csönd lett.

DOC

Nincs több mondanivalóm.

BILL

Víz csöpörög valahonnan.

DOC

A folyóból szivárog.

BILL

De ami odafenn történik már nem szivárog le hozzád. A világ már nem érdekel. Csak a halottjait szállítja még neked, meg a képregényújságjait. Nem én pusztítom a világot, a világ pusztítja el önmagát. Én csak besegítek. *(Belép a liftbe.)* Tízmillió. Évente.

A lift bezárul és fölfelé indul.

MÁSODIK RÉSZ

A színpad közepén Boss áll. Sötét ruhát visel, egyik kezében kalapja, a másikban egy szál piros rózsza. A lift érkezik. Kétkerekű targoncán Sam nagy hajóbőröndöt gördít be.

SAM

Hová, Boss?

BOSS

Ide, Sam.

SAM

Értem, Boss.

BOSS

A Cadillacben várj meg, Sam.

Sam el. A lift fölfelé száll. Boss a hajóbőrönddel egyedül marad.

BOSS

Ez a láda Ann holttestét rejt, a kislányét, akit ékszerekkel, bundával, sportkocsival, a Nemzeti Galériából lopott Rembrandttal ajándékoztam meg. *(Leül a hajóbőröndre.)* Nem áltatom magam. Jól tudom, vegyes érzelmeket keltek. Mint szabad vállalkozó, rokonszenvüket élvezem, de vállalatom tevékenységétől undorodnak, holott a többi üzleti vállalkozó csak látszólag nem ennyire szélsőséges, az üzlet világa elvszerűen radikális világ. A gyöngé bukik, az erős fölemelkedik, és hogy ez legális vagy illegális eszközökkel történik-e, kizárólag a körülményektől függ, nem fontos, hogy anyámnak, apámnak még a nevét sem ismerem, mellékes, hogy hétéves koromban megszöktem az árvaházból, semmi jelentősége annak, hogy kilencéves koromban bandavezér lettem, érdektelen, hogy tizenkilenc évesen a Tommey's bárban agyonlöttem a Dagi Félszeműt: más körülmények közt tábornok, kardinális, politikus vagy nagyiparos lettem volna. Nem a körülmények számítanak, csakis a jellem: számolni, kormányozni, gyilkolni, szeretni, boldog családi életet élni - mindehhez ugyanaz a jellemerő szükséges. *(Leül a rivaldára. Előveszi a tárcáját, meghatottan felmutat egy fényképet.)* A családom. Feleségem, Perpetua, tavasszal ünnepeltük az ezüstitakodalmunkat, Angela leányom, huszonnégy éves, Priska leányom, huszonhárom éves, Sofia leányom, huszonkettő, Regina leányom, huszonegy, ez az édes kis pofácska pedig Loretta leányom, húszéves. *(Elteszi tárcáját. Hátat fordít a közönségnek, áhítatosan a hajóbőröndre helyezi a rózsát.)* Ilyen háttérrel kell megérteniük Ann halálát. Taktikai okokból öltem meg; hiszen különben nagyon is kedveltem őt. Nem azért kellett meghalnia, mert lefeküdt Dockal, ezt csak félelmében tette, úgy félt tőlem, hogy az már nevetésre ingerelt, még azt se csodálnám, ha bebeszélte volna magának, hogy Kittyt, az elődjét eltettem láb alól, Kittyt, aki már réges-rég egy jól menő bordélyt igazgat a Nyugati Parton, és így Ann még azt a hihetetlen dolgot is meg tudta tenni, hogy megcsalt, és még csak nem is sejtette, hogy a saját alkalmazottammal csal meg. Mulatságos. Egyenesen röhejes. *(Kalapját a hajóbőröndre, a rózsza fölé helyezi.)* Hogy Doc nem jött rá, kivel bújik ágyba, az aztán a másik kérdés: de hát létezett-e valaha is olyan entellektüel, aki ismeri a világot? Épp ezért olyan hasznavehetőek! És Doc, az ő nekrodializátorával - Isten látja lelkem! - igazán hasznavehető, ami csak még eggyel több ok lett volna arra, hogy ne vegyem zokon tőle az Ann-nel folytatott viszonyát, ellenkezőleg, áldásomat adtam volna rájuk, nem vagyok én egy pitiáner, csakhogy akkor színre lépett Cop, ez a Cop, akivel én valahol már találkoztam egyszer, Cop, akit nem tudok magam alá gyűrti, aki húsz százalékot csikart ki Doc részére, és így aztán cselekednem kellett, Dochoz csakis Ann révén, Cophoz csakis Doc

révén lehet hozzáférközni, Doc egyetlen sebezhető pontja pedig Ann volt. Mert rossz lelkiismerettel él. Mint minden entellektüel. Az entellektüel mindjárt kétszeres igényt jelent be a világra: kell neki a világ úgy, amilyen, és úgy is, amilyennek lennie kellene. Élni abból él, hogy a világ olyan, amilyen, amilyennek pedig lennie kellene, az szolgál neki mércéül, hogy elítélje azt a világot, amelyből él, és abban találja meg a felmentését, hogy bűnösnek érzi magát - ismerem én a nagy sunyiságot: a hatalmi harcra ez a csürhe alkalmatlan. Csak a bűntudatában kéjeleg. Felelősnek érzi magát még a világ teremtéséért is, de bűntudata nem igazi ám, csak képzelt, csak luxus, csak arra való, hogy a tettek elől elbújjon. *(Lehúzza mindkét cipőjét.)* A derék Doc! Ann halálában bűnösnek érzi majd magát, velem szembeszegülni a bosszúmtól való félelmében nem mer, így Cop mellől átáll majd énhozzám, miközben egyre rosszabb lelkiismerettel szentté avatja önmagát. Jön a lift.

A liftből Doc száll ki, élelmiszert, egy üveg pezsgőt, egy szál piros rózsát hoz. Az élelmiszert meg a virágot a hajóbőröndre rakja.

DOC

‘stét, Boss.

BOSS

‘stét, Doc. Magára sem ismerek. Csak nem odafönt járt?

DOC

Másodszor annyi év alatt. *(A pezsgőt a hűtőkamrába viszi, onnan felelget Bossnak.)*

BOSS

És először minek?

DOC

Akkor ismerkedtem meg a barátnőmmel.

BOSS

És most?

DOC

Most meg a barátnőm jön le hozzám. Örökre.

BOSS

Mikor jön?

DOC

Tíz után.

BOSS

Elfelejti Doc, hogy járt maga még egyszer odafent. Amikor Cop az irodájába hívatta.

Doc kilép a hűtőkamrából.

BOSS

(felveszi Doc rózsáját) Szép rózsza. Ki az, aki elől a maga barátnőjének bujkálnia kell?

DOC

Fogalmam sincs.

BOSS

A barátnőjének csak a nevét kell megmondania, és a pasi ki van nyíffantva.

DOC

De ő nem mondja meg.

BOSS

Ez az átkozott női titkolózás. *(A bőrröndöt bámulja.)*

Doc üres whyskisiüvegbe állítja a rózsát, hoz egy ládát, és fehér asztalkendővel letakarja.

BOSS

És az én kislányomhoz akarja vinni a barátnőjét?

DOC

Ott biztonságban lenne.

BOSS

Ha gondolja.

DOC

Ki gyanítaná, hogy a nagy Boss barátnőjénél rejtőzködik?

BOSS

Joe és Al majd odavezetik a barátnőjét.

DOC

Rendes emberek?

BOSS

Osztályon felüli fiúk.

DOC

Holnap.

BOSS

Persze, holnap.

DOC

Előtte szeretnék vele megreggelizni még a Tommey's bárban.

BOSS

Barátocskám, ha így folytatja, még elzúllik nekem.

DOC

(észreveszi a másik rózsát) Még egy rózsza?

BOSS

Én is hoztam egyet a barátnőjének.

DOC

Nem nagyon szeretem a figyelmességeit.

BOSS

Nekem is van szívem.

DOC

Ne szálljon rá a barátnőmre.

BOSS

No de gondoljon a pumpámra.

DOC

Össze akarunk házasodni.

BOSS

Mikor?

DOC

Majd.

BOSS

Ember, én óva intettem magát a szerelemtől.

DOC

Ez az én dolgom.

BOSS

Csak mondtam.

DOC

Húsz százalékom van. Amint összejön valami pénz, új életet kezdek.

BOSS

Aki hullákat bomlaszt föl, az nem kezd új életet.

DOC

Kiszállok a boltból.

BOSS

Vannak boltok, amelyekből nem lehet kiszállni.

DOC

Ez fenyegetés?

BOSS

Csak megállapítás.

DOC

(a hajóbőröndhöz lép) Újabb áru?

BOSS

Nem nagy ügy.

DOC

Ki az?

BOSS

Magánjellegű dolog.

DOC

Jó.

Doc a második rózsát is az első mellé rakja az üvegbe, a hevenyészett asztalt két személyre megteríti, és gyertyát is állít rá, majd kirakja az élelmet, sonkát gyöngyhagymát, kaviárt, zsemleket stb.

BOSS

Doc. Tudom, hogy későre jár. Maga bevásárolt, és most várja a kislányt. De szakítson számomra egy negyedórát. Az üzletünk kezd gigantikus méreteket ölteni.

DOC

Hál' Istennek.

BOSS

Nem tudom.

DOC

Mi a kifogása?

BOSS

Cop.

DOC

Az évszázad üzletét szerezte meg nekünk.

BOSS

Nem nekünk, önmagának.

DOC

De mi is benne vagyunk.

BOSS

Nem szeretem a korrupt rendőröket.

DOC

A rendőrség mindig is korrupt volt.

BOSS

De nem ilyen mértékben. Szót sem szólok, ha Cop elkér két vagy három százalékot, no de mindjárt ötvenet! Óvatosan információkat juttattam el az államügyészhez, hogy Copot lepénzelték. A kisujját sem mozdította.

DOC

Cop talán lepénzelte.

BOSS

Az államügyészt? Így nem beszél egy hazafi.

COP

Én nem vagyok hazafi.

BOSS

Az államügyész nem megvesztegethető.

DOC

Mindenki megvesztegethető.

BOSS

Azt én tudom. Maga egy hazátlan bitang, az édes anyaföldre maga fütyül, és nem sül ki a képe ilyen gyanúsításokat hangoztatni.

DOC

Bűnözni nem romantikus.

BOSS

A hivatás étoszáról maga bizonyára még csak nem is hallott.

DOC

A maga köreiben biztos, hogy nem.

BOSS

Üzlettársak vagyunk, ezt éppen maga mondta. Akkor viszont tartsa magát az üzleti elveinkhez.

DOC

Melyek azok?

BOSS

Először: tisztességes, polgári árak. Jacktól maga egymilliót kért. Ez irreális ár egy magánszemély kiküszöböléséért. Ilyen árak mellett a konkurencia egy éven belül úgy elszaporodik, hogy már nem bírjuk majd sakkban tartani. Másodszor: politika kizárva. Állandóan azt sulykolom a fiúkba: képviselő, szenátor - tabu, hát még az Elnök! Az Elnök szimbólum, amelyhez én nem nyúlok. A Vegyi Művek örököse, jó, még elmegy, de az államelnök meggyilkolását meg fogom akadályozni. Különben szétmárcangolnak bennünket a politikusok.

DOC

Már eldöntöttük a kérdést.

BOSS

Döntöttük?

DOC

Cop meg én.

BOSS

(gyanakodva) Maga találkozott Coppal?

DOC

Ma délután.

BOSS

És nekem még telefonon sem sikerült elérnem őt.

DOC

Ő keresett föl engem.

BOSS

A hátam mögött.

DOC

Az államelnök elleni merénylet el van határozva.

BOSS

Anélkül, hogy engem megkérdeztek volna.

DOC

A többség dönt.

BOSS

Bár megmaradtam volna a kuplerájaimnál, a játékbárgyaimnál vagy legalább a kábítószernél. De ebben az ügyben még nem hangzott el az utolsó szó. A Vegyi Művek örököse egy közveszélyes műkedvelő. Aki manapság el akarja távolítani az államelnököt, annak csak egy távcsöves puskával rendelkező mesterlövészt kell szerződtetnie egy marék bankjegyért, nem pedig tízmilliót kihajítani az ablakon, hát még egy olyan feddhetetlen hírű vállalathoz fordulni vele, mint a miénk. *(Egy kulcsot hajít oda Docnak.)* Lászon munkához.

DOC

(meghökkenve) Most?

BOSS

Most.

DOC

De a barátnőm...

BOSS

Nincs „de”.

DOC

Jó. *(Felveszi a munkaöltözékét. A hajóbőröndhöz lép.)*

BOSS

Szép?

DOC

Kicsoda?

BOSS

A kislány. A magáé.

DOC

Nagyon szép. *(Becipeli a hajóbőröndöt a hűtőkamrába.)*

BOSS

Az a kislány is szép volt.

DOC

Melyik kislány?

BOSS

Az enyém.

DOC

Volt?

BOSS

Készítse elő a hűtőkamrában, és bomlassza fel őt az eredeti alkotóelemeire.

Doc a hajóbőrönddel eltűnik a hűtőkamra mélyén, az ajtó nyitva marad.

BOSS

És én még olyan voltam hozzá, mint apa a gyermekéhez. *(Az „asztalhoz” csoszog, leül, meggyújtja a gyertyát.)* Doc! *(Lábait fölrakja az „asztalra”).* A sonkát én is mindig Busonitól hozatom.

A hűtőkamrából kihallatszik, hogy Doc felnyitja a bőröndöt.

BOSS

Végezze a dolgát a lánnyal.

A hűtőkamrából semmi nesz sem hallatszik.

BOSS

(a gyertyára mered) Siessen, Doc, gondolhatja, hogy mennyire nem könnyű most nekem, és sajnálom, de az én kislányom már nem tudja vendégül látni a lakásán a maga kislányát. Busoni, klasszis. *(Eszik.)* Megfulladt. Rálöktem az ágyra, aztán fogtam egy párnát. *(Eszik.)* Gyöngyhagyma. *(Szerteszét hajigálja a gyöngyhagymát, a hát mögé, a heverőre, minden-hová.)* Féltékenységből. És közben olyan érzésem támadt, Doc, hogy a kislány mindvégig hű

maradt hozzám, hogy az egész - ért engem, Doc -, hogy az egész história csak az én fejemben, Doc, csakis a fejemben - hiába, öregszem, a lötyögő pumpa, a dagadt lábaim, és örökké azok a képek a koponyámban, Doc, képek meg képzetek, hogy a kislány esetleg valaki mással - teljesen csupaszon - látom őket meztelenül hemperegni, Doc, meztelenül egy heverőn, valami olyanon, mint az ottan. Már rég a pokolra kellett volna küldenem. Az első gyanús jelnél. - Ha legalább azt tudnám - ma sem örült nekem, amikor az este fölmentem hozzá - a legutóbbi időkben sosem örült nekem - már régóta szimatolok én valamit - a múlt február óta - befeküdtem mellé az ágyba, tettem magam, hogy bevettem az altatómat. - Hetek óta figyelem már, fekszem, fekszem mellette az ágyban - hát egyszerre csak kapja magát, felkel, összecsomagolja a bőröndöt, meg akar lépni, le akar lécelni, az ékszerekkel, a bundával meg a Rembrandttal, amit tőlem kapott, felszívódni a levegőben - még csak nem is védekezett. *(Feláll.)* Micsoda olajbogyók. *(Eszik.)* Ha legalább azt tudnám, ki az a fickó, akihez el akart iszkolni, és akivel lefeküdt, újra meg újra lefeküdt vele. *(Lábával odább tolja a csomag cigarettát, amit Ann hagyott a földön.)* Ő is ezt a cigarettát szívta. De talán az a fickó valójában nem is létezik.

(Bekapcsolja a lemezjátszót, Vivaldi, Nyár, Allegro non molto, a hűtőkamrához lép.)

BOSS

Hogy tetszik a kislány? *(Bekiabál.)* Ann-nek hívták.

Semmi válasz.

BOSS

Hát igen, talán nem a maga zsánere. Pláne így, hullának. *(Visszamegy az „asztalhoz”).* Még rákot is felhajtott. *(Az „asztalra” szórja a rákot.)* Ha legalább megmozdult volna a kislány, elvégre az ember nem hagyja csak úgy megfojtani magát, és tulajdonképpen én nem is akartam, csak éppen...

Doc kilép a hűtőkamrából. Boss Docra mered.

BOSS

Érdekes, de most már féltékeny sem vagyok.

DOC

Halott.

BOSS

A szardellás szendvics a kedvencem. *(Eszik.)* Ha ezt a kislányt megnézi, amint úgy fekszik, és elképzei, milyen lehetett élőben, akkor ugye megérti, hogy féltékeny voltam rá?

DOC

(lassan, automatikusan beszél, mintha álmában beszélne) Még huszonöt éves sem lehetett.

BOSS

Ez nem válasz.

DOC

Szép.

BOSS

Ezt én is tudom.

DOC

A legszebb nő, akit életemben láttam.

BOSS

Ezt is tudom.

DOC

Nem lett volna szabad megölnie.

BOSS

De megöltem.

Doc leállítja a lemezejátszót.

DOC

Boss.

BOSS

Doc?

DOC

ÉN...

BOSS

Igen?

DOC

Semmi.

BOSS

Hát ha semmi, semmi. Azért alkalmaztam, hogy hullákat bomlasszon föl, nem azért, hogy pszichológiaórákat adjon nekem. Végül is csak egy kurva volt.

Doc a munkaöltözékében, kesztyűsen az „asztalhoz” ül, és pedánsan, mereven étkezni kezd.

DOC

Nem ismertem.

BOSS

Tudom, hogy nem ismerte.

DOC

Már nem kell a lakása.

BOSS

Azt hittem pedig, hogy veszélyben forog a barátnője.

DOC

Biztosan eltúlozta.

BOSS

De hát fél.

DOC

Már nem.

BOSS

Ahogy gondolja.

DOC

Máshol szállásolom el őt.

BOSS

Maga tudja. Gondolom, szeretne boldog lenni a kislányával, nem? *(Aggódva.)* Ember, maga holtsápadt. Megesik magán a szívem. *(Dockal szemben leül, gorombán megdobálja őt a két rózsza szirmaival, majd nekilát a kaviárnak.)* Mint érző lelkű embert, bizonyára megviselte a

kislány halála. Úgy meg van rendülve, mintha a maga szeretője lett volna, pedig hát ugye nem is ismerte. Az a baj magával, Doc, hogy nem üzletember. Úgy beszélek magával, mint apa a gyerekével. Kikészül, Doc, ha ezt így folytatja, az élet napról napra keményebb, a hatalmi harc egyre förtelmesebb, most már vadállatok léptek a porondra. Van egy ajánlatom, Doc: a maga részesedése húsz százalék a Vállalatnál, mármost átengedi nekem a húsz százalékát, én adok magának havi ötezret, leveszek a nyakáról minden gondot, maga pedig teljes erejével az idelenti csendes munkájára koncentrálhat. Mit szól hozzá? Nem vagyok nagyvonalú? *(lenyalja ujjait)* Prima kaviár. *(felhúzza cipőit)*

DOC

Elfogadom az ajánlatát, az államelnök halála ellenében.

BOSS

De hát miért? Mit vétett magának az a jóember?

DOC

A Vállalatnál való együttműködésemnek értelmet kell nyernie.

BOSS

Különös válasz, jellemző válasz.

DOC

Ez a feltételem.

BOSS

Magától értetődik, Doc, természetesen. Ha Cop is így akarja, kész vagyok tízmillióért lelövetni az Elnököt. A maguk kedvéért. Nehéz szívvel, gondolhatja. Hiszen ismeri a hazafias érzelmeimet. Végül is ott voltam Isigaki ostrománál. *(A hűtőkamrába megy, majd visszatér Ann bundájával, amelyet zsákmányként vonszol maga után a földön.)* Mint élelmezőtiszt. Köszönöm a hidegtálat. Remélem, nem a kislány elől faltuk fel. *(Fölteszi kalapját.)* Elmegyek Sammel piálni egyet. Mit gondol, ő is átállt Cophoz?

DOC

Lehet.

BOSS

A hajóbőröndért majd elküldök.

DOC

Kérem.

BOSS

Kíváncsi vagyok, hogy időközben milyen friss csibehús érkezett a Tommey's bárba. Ne lógassa az orrát, Doc. A nő csak nő. És az enyémet bomlassza fel szépen! Tíz múlt. Bármelyik pillanatban beállíthat a magáé. *(Belép a lifibe.)* Csak tudnám, hogy hol találkoztam én már Coppal - sosem fogok rájönni.

A lift fölfelé száll. Doc ülve marad a helyén, gépiesen sonkát vesz magának, eszik. Sötét. Fény Copra. Most először látni, hogy bal karja hiányzik, kezét vaskampó pótolja. Szétveri Doc szálláshelyét, az „asztalról” lesöpri az élelmet stb.

COP

Boss igazat mondott. Sosem jött rá, és amikor már a Cadillacben ringatózott, hogy a Tommey's bárban két pofára faljon meg vedeljen, mint a régi szép időkben akkor sem tudta, hogy hol találkozott már velem, mégpedig nem is egyszer, hanem kétszer. Bal karomat meg a jobb lábamat ő lőtte szét - az ügyeletes sebésznek amputálnia kellett; mert több mint húsz éve

Boss betört egy ékszerészhez, és az ifjú rendőr, aki az útját keresztezte, pont én voltam. Mellékes, hogy engem akkor nyomorékká lőtt, fő dolog, hogy itt kezdődött mindkettőnk karrierje. Ő az alvilág királyává nőtte ki magát, én meg rendőrfőnökké, egymás hátán kapaszkodtunk fölfelé, pontosabban az én sikertelenségem az ő sikerein ért a csúcsra. Mert bár azóta állandóan a nyomában vagyok, mesterkedésein átlátok, búvóhelyeit felderítem, tranzakcióit nyilvántartom, figyelem a kurváit, a stricijeit, informálódok a bandákhoz, a szindikátusokhoz fűződő kapcsolatairól, sőt én magam hergelem, uszítom rá őket, mindig kitalál valami ügyes trükköt, mielőtt lefülelhetném. A kapcsolatai, a népszerűsége, a hazafiassága, a pénze mindentől megóvjá egyedül a hadirokkantsági alapítvány részére kétmilliót adományozott. Erre taktikát változtattam, és lassan cserbenhagyta őt a szerencséje, anélkül hogy észrevette volna. Rávette magát a kábítószerre, vártam, egyre elbizakodottabb lett, hagytam, csinálja, meghódította az egész piacot, én játszottam a gyanútlan; de amikor Mackel együtt a Vállalatot megalapította, ő, Boss volt a gyanútlan. Egy ember, akit megnyomorított, akit elfelejtett, akit még csak meg sem ismert, amikor viszontlátta - mert ennyire semmi volt neki, amit velem tett, hisz épp ez az örület - egy életen át angyalit türelemmel gyűjtögette a bizonyítékokat, hogy a bíróság elé állíthassa - de hogy micsoda óriási esztelenség volt az egész, micsoda mértéktelen időpocsékolás, micsoda gigantikus vakság vezetett - mire végül már ott tartottam, hogy Bosst meg a Vállalatot kiemelem az odújából, mint egy rakás visongó patkányt, addigra a közállapotok a fejembe verték - nem egyszerre, hanem - és ez még borzalmasabb - fokonyként, a hivatal szolgálati útján - hogy én, a nyomorékká lőtt, rozoga zsaru, egyedül én vagyok itt a bűnös, akit majd elnyel a pokol, egyedül én, mégpedig abból az egyszerű okból, hogy egy olyan világban, amelyből az igazság kilopható, én váltig az igazságot kerestem, mintha az igazság nem mindenki dolga, hanem magántulajdon lenne. Hát akkor csináljunk itt végleg rendet.

A lift lefelé száll. Cop a hűtőkamrába megy, valami a cserepeire zúzódik szét. Cop újra előbukkan a hűtőkamrából, műkarja kampóján Ann estélyi ruhája, jobbujában egy üveg pezsgő, a heverőre veti magát. Doc kilép a liftből, egy üveg whiskyt hoz. Leül.

DOC

A Tommey's bárból jövök.

COP

Mindjárt itt a reggel.

DOC

Boss már nem piál ott.

COP

Boss többé már nem piál ott.

A lift fölfelé száll.

DOC

Valamilyen szag van itt.

COP

Na és.

DOC

Valami bűzlik.

COP

Hadd bűzölögjön.

DOC

Hullabúz.

COP

Hullákon kívül itt semmi más nincs.

DOC

Nyitva a hűtőkamra.

COP

Szétvertem a hűtőberendezést.

Doc hallgat.

COP

Boss meztelen nője hever odabent a szerkentyűjében. Itt az estélyi ruhája. *(Doc felé lengeti Ann estélyi ruháját.)*

DOC

Utálom a korrupt zsarukat.

A lift lefelé száll.

COP

Énutánam még korruptabbak jönnek.

DOC

Szívódjon föl a lifttel.

COP

Találkozóm van magával meg Boss-szal.

DOC

Én nem tudok róla.

COP

Hát most tud.

Kinyílik a liftajtó, Sam begördíti Boss hajóbőröndjét.

SAM

Hová, Cop?

COP

Valahová, Sam. A hűtőberendezés készre ment.

SAM

Parancs, Cop.

Sam elgördíti valahová a hajóbőröndöt. Doc feláll.

DOC

Ez Boss hajóbőröndje.

COP

No látja, mégiscsak találkozónk van Boss-szal. Tűnj el!

SAM

Parancs, Cop. *(Felmegy a lifttel.)*

Doc kinyitja a hajóbőröndöt, belé mered.

DOC

Sam volt, aki...

COP

A Cadillacben.

DOC

Bosznak volt igaza.

COP

Nyilván.

DOC

Sam átállt magához.

COP

Már régóta ajánlkozik, hogy ő gazdaságosabban elvezetné a bandát.

DOC

Minden átmegy a maga kezébe.

COP

Az állam kezébe megy át minden. *(Kézmozdulatot tesz.)* Legyek. Egyszeriben. *(A hajóbőröndre pillant.)* A derék Boss. Talán még ő volt a legtisztességesebb. Sosem fogta fel, hogy a magángazdálkodás aranykora véget ért. Ezrivel hullanak most a hozzá hasonlóak. Nagyvadakra folyik a vadászat.

DOC

Ki gyilkolta meg Bosst?

COP

A harminc százalékkal talán még kiegyeztek volna. Habár még ezzel az aránnyal is túl hatalmas volt ő a Vállalatnak. Boss akkor írta alá a saját halálos ítéletét, amikor Magáról legombolta a részesedését. Most a Vállalat mindent önmagának akar.

DOC

Én beérem havi ötezerrel.

COP

Szerény.

DOC

Túl akarom élni.

COP

Hát a túlélést Bosznak is meg kellett volna fontolnia. *(Újra lezárja a hajóbőröndöt.)*

A liftajtó nyílik, Sam két elegáns diplomatabőröndöt cipel be.

SAM

Jack.

COP

Rakd le valahová.

SAM

Igenis, Cop. *(A két bőröndöt lerakja a lift elé, a rivaldára)*

Jim jön a liftből, Bill gyapjútakaróba göngyölt holttestével.

JIM

Hová tegyem, Cop?

COP

Rakd a hajóbőrönd elé.

JIM

Parancs, Cop.

Sam és Jim a hajóbőrönd elé rakják Bill holttestét.

JIM

Odafent várakozunk, Cop.

COP

Várakozzatok odafent.

SAM

Ha túl soká tart, akkor lejövünk.

COP

Akkor gyertek le.

Jim és Sam el a lifttel. Cop felhajtja a takarót Billről.

DOC

Bill.

COP

Az ország leggazdagabb embere.

Doc hallgat.

COP

Ismerte?

DOC

Csak tárgyaltam vele.

COP

Rokonszenves fiú.

DOC

Fantaszta.

COP

Nem tudom.

DOC

Gondoltam, a tízmilliós megbízatást csak elfogadja a Vállalat?

COP

El is fogadta.

DOC

Hiszen megállapodtunk.

COP

Meg.

DOC

Hát akkor nem lett volna szabad Billt...

COP

Nyilván mégiscsak szabad volt.

DOC

És az Elnök?

COP

Ettől függetlenül lelövik.

DOC

Jacket miért ölték meg?

COP

Taktikai okból.

DOC

És őket kettőjüket ki...

COP

Érdektelen.

DOC

Sam?

COP

Nem.

DOC

Jim?

COP

Én.

DOC

Miért?

COP

Ők végzik a tiszta munkát. Valakinek a piszkosat is el kell végeznie.

Doc rá akarja vetni magát Copra, Cop Doc arcába vágja Ann estélyi ruháját.

COP

Undorító, felhőkben jönnek a döglegyek. *(Hessegeti a legyeket.)* És valahonnan folyton csöpög a víz.

Doc hallgat.

COP

Tényleg nem ismerte a fiút, Doc?

DOC

Nem.

COP

Érdekes. *(Docot figyelve.)* Miközben beszélgettem vele, egyszerre az az érzésem támadt, hogy ez a fiú pontosan olyan, amilyen maga lehetett egykor. Sajátságos nem?

DOC

Véletlen.

COP

Tényleg? De hát egykor maga is csak hitt valamiben.

DOC

Tudós voltam, semmi más.

COP

Tudom, vegyész.

DOC

Feltaláltam egy mosóport.

COP

Vagy talán az életet kutatta.

DOC

Hogy jut az eszébe az ilyesmi?

COP

Csak úgy elképzeltem magamban. A fiú a világot akarta megváltoztatni.

DOC

És ezért megölte.

COP

Ezzel Billnek számolnia kellett.

DOC

Ártatlan volt.

COP

Azt hittem, nem ismerte.

DOC

A tárgyalásunk folyamán szerzett benyomásom.

COP

Az ő világnézetével az ember ne legyen ártatlan. Ni, patkány. *(Űzőbe veszi.)*

DOC

Mestermunka. A megrendelőt lelövi, és a tízmilliót bekaszírozza.

COP

Még csak nem is védekezett. A lakásán történt. Csak olyan csodálkozva nézett. Két üveg whiskyt ittam meg utána.

DOC

A Vállalat virágzik.

COP

Hála a maga segítségének.

DOC

nem én gyilkoltattam meg.

COP

(dühösen) Maga tárgyalt vele.

DOC

Én, de másról.

COP

Hajítsa oda az ország leggazdagabb embere, a volt főréshívese meztelen szeretője mellé, vagy ki tudja, ki másnak volt még a szeretője.

DOC

Majd.

COP

Majd. Tudom. Magának semmi dolga ezzel. Magának kizárólag hullákkal van dolga. Bill engem egy másik fiúra emlékeztet.

DOC

Kíméljen meg az emlékeitől.

COP

(megáll Doc előtt) Az a fiú is huszonnégy éves volt. Egy metodista templom tetejéről távcsöves puskával lövöldözött iskolásgyerekekre. Tizennyolcat megölt. Én fegyvereztem le. Nem tanúsított semmilyen ellenállást. Azt hitte, valami derék dolgot cselekedett. Soha boldogabb fiatalembert nem láttam még.

DOC

Őrült.

COP

Az.

DOC

Mi köze ennek ahhoz?

COP

Mindkét fiú azt hitte, hogy igaza van. Ennél félelmetesebb hit nem létezik. *(Elfordul Doctól.)* Egy vallomással tartozom, Doc. Bill nem állított ki nekem csekket. Lelőttem, mielőtt kiállíthatta volna.

DOC

Ez mire volt jó?

COP

Hogy robbantsam a tízmilliós üzletet.

DOC

Jack megvesztegette magát?

COP

Jack halott.

DOC

Maga ölte meg.

COP

Igen, most egy kissé magamat is olyannak látom, mint az a távcsöves puskával lövöldöző fiú volt.

DOC

Maga mindkét üzletet robbantotta?

COP

Ez a világ kizárólag az óriási üzleti veszteségekre érzékeny még, különben semmi más meg nem rendítheti.

DOC

(kiáltva) De maga is részvényes!

Cop ördögi nevetésben tör ki.

COP

Én sosem voltam részvényes. *(Kiissza az üveg pezsgőt, mintegy véletlenül meglöki a lemezjátszót, Vivaldi, Négy évszak, Tél, Largo.)* Az államügyész a szemembe röhögött, amikor a maguk gyilkossági vállalkozását felderítettem, és az államügyésszel az egész közigazgatás beszállt az üzletbe.

DOC

Piát ide! *(Whiskyt vedel.)*

A nagy korrupció makámája következik, közben Cop a hajóbőröndre rakja előbb az egyik, majd a másik diplomatatáskát, a monológ végén a három bőröndön ül, bal műkezén még mindig Ann estélyi ruháját, jobbján pedig a pezsgőüveget tartva.

COP

Én tetten értem, kinyomoztam, az államügyészhez benyomultam, leszedtem őt az íróasztal lapjáról meg a titkárnője hasáról: most fogd meg, mondom neki, mert tetten értem, és ha ezt nem érted, még megéred, hogy ebben az országban többet fognak embert ölni, mint egy jó nagyot kefélni. Mire az államügyész higgadtan begombolja sliccét, ugyan fiam, mondja, mi ez a linkség? A tettenérés éretlenség, nem érteni kell a tette, hanem tenni - szálljunk be mindketten a Boss-bandába, az ára nálam, mert én vagyok az államapparátus, akkurátus: harminc százalék csak. Rajta, Cop, csak fürgén, ügyes légy és ne kicsinyes, szorozz és ossz, a maradékon pedig marakodhattok: te meg Boss.

Erre úgy felháborodtam, hogy a polgármesterig meg sem álltam, és egyenesen a képébe vágtam: az államügyész nem megbízható, erőt vett rajta a korrupció! Ez nem elhanyagolható, mondta hanyagul a polgármester, de a korrupciót leküzdeni, édes fiam, nem kívülről, belülről kell: legyünk mind a hárman bandatagok, így a bűnnek határt szabok. Tizenöt százalék nem sok, mert humanista vagyok. Rajta. Cop, csak fürgén, ügyes légy és ne kicsinyes, szorozz és ossz, a maradékot pedig marakodhattok: te meg Boss.

Ilyen szégyent le nem nyelek. A kormányzónál jelentkezem. Elmesélem, hogy tiszta korrupció a tisztelt adminisztráció. A nagyúr nagyot hallgat, csak a likőrből kortyolgat. Édes fiam, mondja végre, az ámulatod ámulatba ejtő. Emberek volnánk, vagy mi a szösz, nem értem, hogy min hóbörögsz. Ha nem vesztegetsz, akkor vesztesz, és aki ezt nem tudja, ugorjon a kútba. Mind a négyen belépünk az organizációba. Jóakaratomért, igaz, jó árat is kérek, de jól is jártok, mert bennem közismert hazafit nyertetek, akiből még Elnök is lehet, és akit a cég harminc százalékért megvehet. Rajta, Cop, csak fürgén, ügyes légy és ne kicsinyes, szorozz és ossz, a maradékon pedig marakodhattok: te meg Boss.

Több se kell már nekem, elkeseredetten országunk legfőbb bírójához bevágódok, tegyen nekem igazságot. Drága fiam, rendőr légy és ne író, mondta erre a bíró, igazságról nem ábrándoznak, csak kontár tollnokok meg elvált asszonyok. Ami nincs, azt ne keresd, és a hangja olyan kenetes, mintha ő lenne a kegyes, mennyei Atyaisten, ne süldő légy, hanem: éljünk mind az öten a bandából, mint legfőbb bíró sokat érek, és mindössze huszonöt százalékot kérek.

Rajta, Cop, te szegény, csak fürgén, ügyes légy és kicsinyes, szorozz és ossz, a maradékon pedig marakodhattok: te meg Boss.

DOC

Halálra röhögöm magam! *(Ismét meghúzza a whiskysüveget, máris részeg.)* Váratlanul felbukkan, megjátssza itt nekünk a vasöklű nagymenőt, a feje tetejére forgatja a Vállalatot, és mindezt miért: hogy rongyos havi pár ezerrel kielégítsék!

COP

Pénzzel engem nem lehet kielégíteni. Én nem ragaszkodom annyira a túléléshez, mint maga, Doc. Jim meg Sam odafönt várnak, vagy lejönnek értem, ha elhúzódik a tárgyalásunk. Ez lesz az én végkielégítésem. Sosem képzelegtem, de azt hittem, hogy hébe-hóba mégiscsak lehet némi igazságot tenni. Ott egy újabb patkány. *(Felé hajítja az üveget.)* Éppoly naiv voltam én is, mint ez a felnőtt kisfiú. Én is a magam egyéni, örült magánháborúját vívtam. Egy életen át. Hiába? Nem tudom. Ha ma felderítesz egy bűntényt, téged semmisítenek meg, nem a bűnöst; és mert ebben a kutyakomédiában nem akartam részt venni, megöltem Jacket meg a fiút. Így hát igazságos dolog lesz, amit Sam meg Jim tesz velem, ha nyomorult egy igazságosság is, de hát manapság már ez is sok, másféle igazság többé nem létezik. Patkányok! Ott is egy! *(Úzóbe veszi őket.)* Egyszerre mindenütt patkányok futkosnak itt.

DOC

Most bújnak elő.

COP

És visonganak.

DOC

Mondja már!

COP

Itt is egy! Ott! Meg ott! *(Üldözi az állatokat.)*

DOC

Mert szétrombolta a hűtőberendezést. Ha magán állna, az egész világot szétrombolná.

COP

(Dockal szemben leül) Doc, én nem áltatom magam azzal, hogy tönkretettem a Vállalatot, sőt most fognak tódulni csak igazán a kuncaftok. De egy rövid világpillanatra megálljt parancsoltam a szorgalmas üzletkötések végzetes cséphadarójának. Miért? mert végül is az embernek egy kicsit tisztelnie is kell önmagát, különben a helyzete túlságosan is méltatlan és, őszintén szólva, túlságosan is nevetséges lenne. De nem tudom, Doc, hogy ért-e engem, hiszen maga tudós, és elbújik a föld alá. Öt emelet mélyre. Két újabb patkány. Jó nagy, hízott patkányok.

DOC

(maradék whiskyjét Cop arcába lötytyinti) Piszkos csirkefogó.

COP

(feláll) Szóval mégiscsak ismerte a fiút.

DOC

(kiáltva) Nem.

COP

Meglátja, hogy a végén bejön majd az anarchizmusa. Ma minden bejön. *(Széket kap fel, leül az előtér bal oldalán.)* Mi ma a gyilkosság, Doc? Nemes bűncselekmény. És ez a neme s

büntény megdicsőítette ezt a áldozati bárányt itt, a társadalomnak pedig kezébe adta az ürügyet, hogy a gyilkosok társadalma legyen. Mintha civilizációnk létformája már réges-rég nem a bűnözés lenne. Az ő anarchizmusa zseniális hülyeség volt. Kapóra jött mindenkinek, akár a karácsonyi ajándék. Az államügyész, a polgármester, a kormányzó, a legfőbb bíró mind rajongtak a fiúért. Együttműködött velük, az akarata ellenére. *(Közönyösen.)* Egyébként most az apját keresik.

DOC

Kinek az apját?

COP

Bill apját.

DOC

Minek?

COP

Mert most ő lett a Vegyi Művek örököse.

Doc hallgat.

COP

Az ország leggazdagabb embere.

Doc hallgat.

COP

Állítólag kallódik valahol. Lemerült a mélybe.

DOC

És ki keresi?

COP

A Vállalat.

DOC

Miért?

COP

Jack özvegye tízmilliót tűzött ki a fejére.

DOC

Nagy dolog.

COP

Akkor az özvegyé lenne az ország legnagyobb vagyona.

DOC

Semmi közöm hozzá.

COP

Nekem se.

DOC

Maga megbolondult.

COP

Nincs kizárva.

DOC

Erre mérget vehet.

COP

Nem kell méreg, golyót kapok. *(Szivart dug a szájába.)* Adjon tüzet.

Doc tüzet ad neki. Cop szivarozik.

COP

A szivar a fiútól való.

A lift lefelé száll.

COP

(átad Docnak egy tárcát) Fogja.

DOC

Mi ez?

COP

Bill tárcája, talál benne néhány bankjegyet meg az apja fényképét.

Doc hallgat.

COP

Látja, mégiscsak rájöttem a nevére.

DOC

Menjen most el.

COP

Fölösleges.

Jim és Sam lépnek ki a liftből. A lift újra felfelé indul.

SAM

Barátom, rajokban jönnek itt a legyek.

JIM

Átkozott dög. *(Rúgásra lendíti a lábát.)* A patkányok meg fölmásznak az ember nadrágjára.

COP

No, lejöttetek?

JIM

Dögmeleg van odafent.

COP

Ebben a városban mindig dögmeleg van.

JIM

Átejtett bennünket, Cop.

COP

Az bizony lehet.

JIM

Telefonált az államügyész.

SAM

A fiúk már együtt vannak odafent.

COP

Idelent maradok.

JIM

Akkor hátrafelé, Cop. *(Cop pisztolytáskájából kiveszi Cop pisztolyát.)*

COP

Fura, hogy az élet egyszerre csak értelmet nyer.

SAM

A hűtőkamrába, Cop.

JIM

Meg kell lennie, Cop.

COP

Hogyne, értem.

SAM

Akkor gyérünk.

JIM

Gyorsan megcsináljuk, Cop.

COP

(feláll, szivarozik) Hát akkor menjünk. *(A hűtőkamrához lép, az ajtóban megáll.)* Doc.

DOC

Cop?

COP

Aki meghal, az többé nem működik együtt senkivel. *(Még egyet szippant a szivarjából.)* Valószínűtlenül jó Havannákat szívott a fiú. *(Eltapossa a szivart.)*

Cop, Jim és Sam a hűtőkamrába el. Doc átkutatja Bill tárcáját, megtalálja fényképét. A hűtőkamrában lövés dörren. Doc széttépi a fényképet, a papírdarabkákat megeszi. Jim és Sam a hűtőkamrából kilépnek.

JIM

Kész.

SAM

(Bill holttestéhez lép) Úgy látom, a cipője pont jó lenne. *(Lehúzza Bill holttestéről a cipőket.)*

A lift lefelé száll.

SAM

Tartsd egy kicsit a lábát, Doc.

Doc tartja a hulla lábát.

SAM

(lehúzza a jobb cipőjét) Mindig kis lábon jártam. *(Felveszi Bill jobb cipőjét.)* Pont jó.

Jim Bill holttestéhez lép.

SAM

Első osztályú bőr. Elegáns.

JIM

Fasza nyakkendő. *(Leveszi a hulláról a nyakkendőt.)*

A liftből Joe és Al lép ki, rendőregyenruhában, ládákat cipelnek.

JIM

Tegyétek le az árut akárhová. A hűtőkamra még nem működik.

Joe és Al az előtérben egymásra halmozzák a ládákat.

SAM

(fel-alá járkál Bill cipőjében) Mintha rám öntötték volna.

JIM

Most tátod a szádat, Doc, hogy mennyi új áru jön, mi?

SAM

És nemcsak áruk. Hanem olyanok is, akik rontani akarták az árainkat.

JIM

Fasza mandzsettagombok. *(Leszedi Bill hullájáról a mandzsettagombokat.)* Türkiz.

SAM

Féldrágakő.

JIM

Fasza öltöny.

SAM

Osztályon felüli.

JIM

Selyem. Pont jó lesz a fiamnak. Még szerencse, hogy Cop fejlövással intézte el.

SAM

Cop mindennek ellenére osztályon felüli gyerek volt.

Lehúzzák Bill öltönyét.

SAM

Mit csinál a fiad?

JIM

Tanul.

SAM

Mit?

JIM

Orvosira jár.

SAM

Még egy doktor Schweitzer lesz belőle. Az én fiam fodrásznak tanul. Női. Mindig volt benne valami olyan művészi véna.

JIM

Tőled örökölte. Fasza ing.

SAM

Selyem az is.

JIM

Kicsit foltos lett.

SAM

Megy a mama mosógépébe.

Lehúzzák Billről az inget is. Joe és Al a lifttel fölfelé indulnak.

JIM

Ha még Bill apját is előkerítenénk, az lenne csak az igazi bolt.

SAM

Állítólag részegen csavarog valahol. A zoknikat is?

JIM

Mindent. Minőségi cuccok.

Sam lehúzza Bill alsónadrágját meg a zoknijait. Jim tűnődve szemléli Docot. Eközben Joe és Al állandóan újabb ládákat hoz.

JIM

Mondd, Doc, te tulajdonképpen vegyész voltál vagy biológus?

DOC

Vegyész.

JIM

Bill apjáról persze még csak nem is hallottál, mi?

DOC

Nem ismertem sem őt, sem Billt.

JIM

Na persze.

SAM

Kit ismerne ez?

JIM

Sejtelve sincs semmiről.

SAM

Tulajdonképpen mennyit is kapsz te, Doc?

DOC

Ötezret.

SAM

Hiszed te.

Sam és Jim összeverik Docot. Doc összeesik.

SAM

Nekem leadsz havi kétezret, értem? *(Lehívja a liftet.)*

Doc a földön csúszik-mászik. Jim rugdossa.

JIM

Nekem meg kétezerötöt.

Doc a földön kuporog.

SAM

És még mindig marad ötszázad a mocskos munkádért.

Jim körülnéz. Mindenütt halmokban állnak a ládák.

JIM

Mennyi dolga lesz ma.

SAM

Azért van itt.

JIM

Jó fej, jól jön nekünk.

Sam és Jim belépnek a liftbe.

SAM

Hát csak folytasd szépen, fiam, folytasd.

A lift fölfelé száll. Fény most már egyedül Docra, aki a földön vonszolja magát, fekve marad.

-oOo-